ИШОНЧ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси

19 ноябрь 1996 йил, сешанба

№ 92 (339)

БУ СОНДА:

2 МУҲОФАЗА БИРЛАМЧИ ВАЗИФА

3 БИЗДАН СЎРАБСИЗ

4 МУНАЖЖИМ ТАЪБИРИ

СУРИЯЛИК МЕҲМОНЛАР ДИЁРИМИЗДА

Шу йил 9-15 ноябрь кунлари Ўзбекистон Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг таклифига биноан Сурия Араб Республикасининг Умум деҳқон уюшмаси вакиллари мамлакатимизда меҳмон бўлдилар. Тўрт кишилик вакиллар Самарқанд, Жиззах, Тошкент вилоятларида бўлиб, хўжаликлар, корхоналар касаба уюшма ташкилотларининг фаолияти билан танишдилар. Улар Самарқанд вилоятида Хожа Исмоил ал-Бухорий мақбарасини зиёрат қилишди.

Сурия Араб республикаси Умум деҳқон уюшмаси вакилларини Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерация Кенгаши раисининг муовини, АСМ ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси раиси Т. Собитов қабул қилди. Учрашув чоғида ҳамкорликни давом эттириш ва ривожлантиришга келишиб олинди.

Б. АКБАРОВ,
Ўзбекистон АСМ ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси бўлим бошлиғи.

ТАДБИРКОРНИНГ ТОПГАНИ

Мамлакатимизнинг йирик-йирик шаҳарлари эмас, балки чекка қишлоқларида ҳам янгидан-янги ҳашаматли бозорлар барпо этилаяпти. Чунончи, Қўрғонтепа туманидаги аҳолиси зич қишлоқлардан бири — Маъмурободда ҳам деҳқон бозори очилди. Эндиликда маъмурободликлар усти ёпиқ расталар, чойхоналар, новвойхоналардан, шунингдек қассобхона ва тижорат дўконлари хизматидан фойдаланаяптилар. Бозорни сармояси эвазига бунёд этган тадбиркор Камолиддин Жамолиддинов ҳамқишлоқлари учун кинотеатр ҳам қуриб битказди. Натижада ҳамқишлоқлари анчагина йўл босиб, Қўрғонтепа ёки Қорасувга қатнаш машаққатидан қутулдилар.

Очил Ҳазратов

ЯНГИ ГУЗАР

Усмон Юсупов туманининг маркази — Янгимиришкор қўрғонида «Амир Темур» хиёбони ташкил этилганди. Яқинда тумандаги 3-сонли деҳқон қурилиш жамоаси хиёбонга туташ майдонда тўртта замонавий савдо дўконини қуриб, фойдаланишга топширди. Дўконларни барпо этишда Холмурод Жалилов, Рустам Ҳусайинов, Хўжаназар Хидиров ҳамда Элмурод Норов каби қўли гул усталарнинг ҳиссаси катта бўлди.

Ф. ЭШҚУЛОВ.

БИРЖА ЯНГИЛИКЛАРИ

Ўтган ҳафта кунлари Республика кўчмас мулк биржаси ва унинг вилоят бўлимлари учун самарали бўлди. Ҳафта мобайнида ташкил қилинган 18 та ким ошди, 2 та танлов ва 14 та биржа савдоларида тадбиркор ва сармоядорларга кўплаб дўконлар, уй-жойлар, қурилиши тугалланмаган иншоотлар, томорқа юритиш, савдо шаҳобчалари ўрнатиш ва умрбод мерос учун ер майдонлари, автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчалари, турли русумдаги автомашиналар ҳамда Қишлоқ хўжалик вазирлигига қарашли ҳар хил мулк сотилди.

Жами харид қилинган 303 та иншоотларнинг нархи 36 млн. 195 минг сўмдан ошиб кетди.

Ўтган ҳафтада 9 та савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шаҳобчаси, 6 та уй-жой, 12 та қурилиши тугалланмаган иншоот, 192 та ер майдони, 3 та автомобилларга ёнилғи қуйиш шаҳобчаси, 58 та автотранспорт воситаси мулкчилик шаклини ўзгартирди.

Ким ошди савдоларини ташкил қилишда Сурхондарё, Қашқадарё, Жиззах, Сирдарё, Тошкент шаҳри биржалари яхши натижаларга эришдилар.

Сурхондарё вилояти бўлимида бўлиб ўтган биржа савдосида Термиз шаҳридаги ётоқхона биноси 10 млн. сўмга сотилди, Қашқадарё вилояти бўлимида эса, жами бошланғич нархи 350 минг сўм бўлган 2 та АЁҚШ 7 млн. 300 минг сўмга харид қилинди.

Ҳафта давомида ер майдонлари ҳам харидоргир бўлди, улардан тушган маблағ 2 млн. 246 минг сўмни ташкил этди.

Янаги ҳафтада Республикамизнинг барча вилоятларида турли хилдаги ва қийматдаги мулклар ким ошди савдоларида сотилиши мўлжалланган.

*****

Республика қимматли қоғозлар биржасида тўртта савдо тармоғи бўйича, ўтган ҳафтада, 300,6 минг дона оддий акцияларни сотиб, 156 миллион сўмга эга бўлдилар. Бу кўрсаткич олдинги ҳафта якунига қараганда 2,1 марта кўпдир. Савдода эса 49 та ҳиссадор жамоалар қатнашдилар. Йил бошидан бери 5838,0 миллион акциялар харид қилинди ва уларнинг савдо ҳажми 2,4 миллиард сўмни ташкил этди. Республика вилоятлари бўйича Қашқадарёда 32 млн, Бухорода - 23,8 млн. Фарғонада - 23,3 млн. сўмлик яхши натижалар қайд қилинди. Навоий, Жиззах ва Хоразм вилоятларида акциялар сотилиши жуда суст бўлди.

Тармоқлар бўйича биринчи ўринни қишлоқ хўжалик саноат мажмуаси (111,5 млн сўм) иккинчи ўринни қурилиш, транспорт ва алоқа мажмуаси (20,5 млн сўм) учинчи ўринни саноат (11,7 млн сўм) тўртинчи ўринни ижтимоий соҳа (9,9 млн сўм) эгалладилар. Савдо давомида 57 та брокерлик шаҳобчалари фаолият кўрсатди. Улардан 018, 103, 148 рақамли бўлимлари самарали савдо қилдилар. Умуман айтганда сармоядорларнинг қимматли қоғозлар сотиб олишга қизиқишлари ортиб бормоқда. Биржа янгиликларидан - «Деловая Россия» режаси учун миллий давлат теле-радиосининг бош муҳаррир ўринбосари Егоров Ю.Н. кўрсатув тайёрлади. Шу аснода у биржа бўлимлари ва савдоси билан яқиндан танишиб чиқди.

Яна республика телевидениесида «Акциядор луғати» ва «Ваш шанс» кўрсатувлари намойиш қилинди.

«Узхимпром» ассоциациясида илмий амалий машғулот бўлиб ўтди. Унда «Тошкент» биржасининг раис ўринбосари В.Д. Жўраев «Ўзбекистон Республикасининг янги қабул қилинган қонунлари асосида ҳисоб-китоб ишлари ҳақида маъруза қилди.

Сирдарё вилояти: сессиядан сўнг

УЗОҚНИ КЎЗЛАБ

Президентимиз Ислом Каримов Сирдарё вилояти кенгашининг 5-сессиясида сўзлаган нутқида мамлакатимиз халқ хўжалигида тутган ўрнига юксак баҳо бериш билан бирга, унинг ривожланишига тўсиқ бўлиб турган барча муаммоларни ҳар томонлама таҳлил этди. Деҳқончилик, чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш топшириқлари бир неча йиллардан бери бажарилмаётганлиги сабабларини очиб ташлади. Энг йирик, кечирилмас хатолардан бири вилоятда кейинги уч йилда 213 минг тонна пахта кам етиштирилгани, дон бўйича ялпи ҳосил 312 минг тонна ўрнига 165 минг тоннага тушиб қолгани; қурилиш, маънавият соҳасида ҳам жиддий хатоларга йўл қўйилаётгани аниқ далиллар билан кўрсатиб ўтилди. Бундай хатоларнинг асосий сабаби раҳбариятда ишловчиларнинг аксарияти шахсий манфаатпарастлик гирдобига тушиб қолгани, ҳар хил «арбоб»ларнинг қўли нопоклиги каби иллатлар ҳаққоний равишда танқид қилинди. Уларни тузатиш борасида янги тайинланган раҳбар масъулияти алоҳида уқтирилди. Шундан бери қарийб бир ой вақт ўтаётир. Шу қисқа вақт ичида вилоятнинг янги раҳбари нималар қилишга эришди?

Биз шу масала билан қизиқиб, вилоят ҳокимияти раҳбарияти билан суҳбатда бўлдик. Бевосита вилоят ҳокимиятидаги, туманлар, хўжаликлардаги мутасадди кишилар билан суҳбатлар, учрашувлар, мулоқотлар шуни кўрсатдики, вилоятдаги барча туманлар ва шаҳарларда сессиялар ўтказилди. Шунингдек, вилоят ташкилотларида ҳам йиғилишлар ташкил этилиб, уларда сессия якунлари кенг муҳокама этилди ва зарур чора-тадбирлар белгиланди. Гулистон, Боёвут, Меҳнатобод туманларидаги сессияларда шахсан вилоят ҳокими Ўктам Исмоилов қатнашиб, нутқ сўзлади. Шунингдек, Сирдарё, Ховос туманлари, Бахт ва Гулистон шаҳарларида бўлиб, у ерлардаги фаоллар билан учрашди ҳамда навбатдаги долзарб вазифалар белгилаб олинди.

Мазкур учрашувларда Президентимиз Ислом Каримов нутқида келтирилган танқидий далилларга, айниқса ғаллачиликда уруғ етишмаслиги сабабларига тўхтаб ўтилди. Бундай долзарб муаммонинг ечимини топмай ғалла экишни муваффақиятли тугатиш қийин, албатта. Шу туфайли вилоят ҳокими томонидан республикадаги тегишли ташкилотлар билан боғланиб, қўшимча равишда 4 минг тонна уруғ келтирилишига муваффақ бўлинди. Шунингдек, кейинги пайтларда вилоятда халқ хўжалиги соҳасида ҳосилдорликнинг пасайиб кетиш сабабларидан бири суғориш, шўр ювиш, ариқ-зовурларни тозалаш, ўз вақтида ер ҳайдаш масалаларига етарли эътибор берилмаганлиги Президентимиз нутқида ҳам таъкидлаб ўтилган эди. Шу туфайли вилоятнинг янги раҳбари ишни худди ана шу йўл қўйилган хатоларга барҳам беришдан бошлади. Бунинг учун мавжуд техника воситалари аҳволи чуқур таҳлил этилди, ҳар бир туман, ҳар бир хўжаликка қанча техника етишмаслиги ҳисобга олинди. Зарур техника воситалари ва уларни қўшимча эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш ҳамда таъмирлаш ишлари қизғин бошлаб юборилди. Ғаллани тезда экиб туғаллаш, суғориш, ариқ-зовурларни тозалаш учун механизатор ва сувчиларга зарур моддий-маиший шароит яратишга киришилди, уларга кийим-бош етказиб берила бошланди, бепул иссиқ овқат ташкил этилди.

> ***«... таҳлил қилинган масалаларнинг ечими, энг аввало, кадрларнинг бошқарувчилик қобилиятига, янгича ўйлаш ва янгича ишлашнинг моҳиятини нечоғлик англаб олишига боғлиқ. Бу борада ҳар, доим, ҳамма жойда биринчи раҳбар ибрат ва намуна бўлмоғи керак».***
>
> **И.КАРИМОВ.**

Шу йил 7 ноябрь куни «3-Боёвут» ширкатлар уюшмаси ҳудудида вилоят бўйича семинар ташкил этилди ва кузги-қишки муҳим, кечиктириб бўлмас тадбирлар белгилаб олинди.

Ер ҳайдовчи, ариқ-зовурларни тозаловчи механизаторларга нақд пул бериш қийинчиликлари кўриб чиқилди, уларга маош ҳисобидан 400 тонна ёғ, 1,5 минг тонна кунжара, 5 минг тонна шелуха ажратилди ва ҳар бир хўжаликда махсус комиссия тузилиб, бу маҳсулотлар уларга тарқатила бошланди. Механизаторларга бериладиган бундай маҳсулотларнинг 60 фоизини вилоят ҳокимининг ўзи излаб топишга ёрдам берди, қолган 40 фоизини эса хўжаликларнинг ўзлари таъминлайдиган бўлдилар.

Ана шундай қувончли ҳоллардан яна бири шу бўлдики, механизаторларни рағбатлантириш мақсадида қонуний йўл билан экскаваторчилар маоши уч баравар ошириладиган бўлди.

Республикамиздаги Тошкент трактор заводи, Ўзбек қишлоқ хўжалик машинасозлик заводи раҳбарлари билан келишилган ҳолда 50 миллион сўмлик қишлоқ хўжалиги техникаси ва зарур эҳтиёт қисмлар келтириладиган бўлди.

Сирдарё вилояти сув хўжалиги (раҳбари Жўрабек Шарипов) бирлашмасининг бевосита раҳбарлигида хўжаликлар аро катта зовурлар ва хўжаликлар ҳудудида 7-8 йиллардан бери маблағ йўқлиги, техника етишмаслиги сабаби тозаланмай қолган ички зовурларни ҳам тўлиқ тозалаш ишлари қизғин бошлаб юборилди.

Ер ости зах сувлари кўпайиб кетганлиги сабабли шўрланиш кучайиб кетган эди. Шу туфайли ер ости зах сувларини қочириш ишларини тезда тугатиш учун шу йил 21 ноябргача аниқ тадбирлар белгилаш сув хўжалиги вилоят бирлашмасига топширилди. Бундай тадбирлар вилоят ҳокимиятида умумлаштирилади ва вилоят миқёсида қилинадиган зарур ишлар аниқ график асосида бошлаб юборилади.

Касаба уюшмалари ташкилотлари билан биргаликда узоқ йилларга мўлжалланган режа асосида яқин икки йилдаги аниқ тадбирларни белгилашга киришилди. Ҳозирги вақтда 1997 ва 1998 йилларда халқ хўжалигининг барча тармоқларида йиллик топшириқларни ўз вақтида тўла бажариш, ҳосилдорликни ошириш режа-тадбирлари тузилмоқда улар вилоят сессиясида кўриб чиқилиб, тасдиқланади. Бунинг учун кузги-қишки тадбирларни ўз вақтида сифатли амалга ошириш ҳозирги куннинг долзарб вазифаси қилиб қўйилди.

Бундан ташқари 1997 йил март-апрель ойларида экиш компаниясини ўз вақтида тез ва сифатли тугаллаш масаласига ҳозирдан тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Бунинг учун экишга мос техника тайёргарлиги кўрикдан ўтказилади. Кўкламги экишга тайёргарликни таҳлил этадиган махсус комиссия иш бошлади. Республикадаги турли заводлар мутахассислари вилоятга таклиф этилди, улар таъмирлаш бригадаларини юборадиган бўлдилар.

Вилоятда ишлар шиддат билан бошлаб юборилди. Биз Сирдарё вилояти ўзининг олдинги шон-шуҳратини яна тиклайди, деб ишонамиз.

Байит ТУРДИЕВ,
«Ишонч» мухбири.

Иқтисодиёт хабарлари

ИШ ЎРИНЛАРИ КЎПАЙМОҚДА

Жиззахда аҳолини иш билан тўла бандлигини таъминлаш мақсадида кўпгина хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Бу борада Жиззах вилоят меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бошқармасининг улуши катта бўлаётир. Жумладан, вилоят марказидаги «Камолот» кичик корхонаси меҳнат биржаси кўрсатган ёрдам туфайли оёққа туриб олди. Шу кунларда корхонада халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилмоқда.

Корхонада тикувчилик цехини очиш учун вилоят меҳнат биржаси салмоқли маблағ ажратди. Натижада яна йигирма киши иш билан таъминланди.

А.ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири

***

Мамлакатимизда ёшларни иш билан таъминлаш масаласида «Камолот» жамғармасининг жойлардаги бўлимлари ҳиссаси сезиларли бўлаётир. Хусусан, «Камолот» жамғармасининг Учқўрғон тумани бўлими маҳаллий ҳокимликлар билан биргаликда иш ўринлари кўргазмасини ташкил этди. Натижада биринчи куннинг ўзидаёқ 24 йигит-қиз танлов асосида саноат корхоналари, кичик ва ўрта корхоналарга ишга жойлашдилар.

О.ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири

Жиззах вилоят Дўстлик туманидаги «Дўстлик ширкатлар уюшмасининг касаба қўмитаси раиси Қ.Ҳамидов (чапдан учинчи) эл ҳурматига эришиб келмоқда.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

МДҲ мамлакатларида

Белорус Президенти билан парламент ўртасидаги келишмовчилик умумхалқ норозилигини келтириб чиқарди. Минскда намойишчилар ва тартибни сақлаш кучлари билан бўлган тўқнашувлар шундан далолат беради. Президент Александр Лукашенко ўзига қарши чиқаётганлар билан орани очиқ қилмоқда. Жумладан, Марказий сайлов қўмитасининг раиси Виктор Гончар референдумни барбод қилганликда айбланиб, лавозимидан олиб ташланди. Амалдаги қонунчиликка биноан бу лавозимга раис Олий Кенгаш томонидан сайланади.

***

Озарбайжон Президенти Ҳайдар Алиев Россия Федерацияси Хавфсизлик кенгаши котибининг муовини Борис Березовскийни қабул қилди. Бўлиб ўтган музокараларда икки мамлакатнинг ҳамкорлиги масалалари билан биргаликда Кавказдаги кескинлик нуқталари, жумладан Қорабоғдаги вазият, Чеченистон масалалари муҳокама қилинди. Музокаралар самимий руҳда ўтганлиги қайд этилмоқда.

***

Украина пойтахт и Киев шаҳрида мамлакатнинг кўмир конлари манбаи бўлган Донецк маданияти кунлари бўлиб ўтаётир. Украинанинг бу шаҳри кейинги йилларда кончиларнинг чиқишлари, мафиячиларнинг ўзаро жанжаллари билан тез-тез тилга олинмоқда. Киевда Донецк маданиятининг намойиш қилиниши бундан буёнги расмана хайрли ишлар дебочаси бўлади, деб умид қилинмоқда.

***

Қирғизистонда банкларни қайта ташкил этиш ва қарзларни қайтариш билан шуғулланувчи норасмий департамент ташкил этилди. Республикада қайтарилмаган қарзлар миқдори бир ярим миллиард сўм, яъни юз миллион АҚШ долларидан ошиб кетганлиги шундай йўл тутишга маъмурларни мажбур этди. Президент Асқар Акаевнинг ташвишланиб айтишича, тижорат банкларининг муаммолари иқтисодий ислоҳотлар кенг қулоч ёйишига тўсқинлик қилаётир.

***

Боку шаҳрида туркийзабон халқларнинг фахри ва ғурури Муҳаммад Фузулий таваллудининг 500 йиллиги муносабати билан тантаналар бўлиб ўтди. Навоий, Юнус Эмро, Маҳтумқули, Абай, Бердақ сингари алломалар билан биргаликда Фузулий ҳам туркий халқлар ҳамиша эъзозлаб, асарларини мунтазам мутолаа қиладиган жаҳоншумул шоир бўлиб қолаётир. Тантаналарда турли давлатлар, жумладан Ўзбекистондан ҳам вакиллар қатнашдилар.

ХОРИЖДА

Буюк Британия Катарга 500 миллион фунт-стерлинг қийматга эга қурол-яроғ етказиб бериш хусусида шу мамлакат билан битим тузди. Лондондан маълум қилишларича, Бирлашган Қироллик мудофаа вазири Катар ҳукумати билан шунга оид ҳужжатга имзо чеккан.

***

Ҳиндистоннинг Банголор шаҳрида «Жаҳон маликаси» кўриги ўтказилишига қарши оммавий намойишлар бўлган. Унда асосан хотин-қизлар иштирок этганлар. Намойиш қатнашчиларининг фикрларига кўра, бундай кўриклар хотин-қизларнинг қадр-қимматини ерга уради. Бундай кўрикларни муайян мамлакатнинг асрлар давомида таркиб топган урф-одатлари, расм-русумларини ҳисобга олган ҳолда ўтказиш кераклиги қайд этилмоқда.

***

Италияда бўлган очликка қарши жаҳон миқёсидаги анжуманда қатор давлатларнинг етакчилари билан биргаликда Куба раҳбари Фидель Кастронинг иштирок этиб, катта нутқ сўзлагани сиёсий шарҳловчиларнинг диққат-эътиборини жалб этди. Фидель Кастро анжуманга одатига зид равишда ҳарбий кийимда эмас, рисоладагидай кийиниб келгани ҳам эътиборни жалб этган бўлса ажаб эмас. Фидель Кастро АҚШ Кубани иқтисодий қамал қилишга барҳам бериши кераклигини ҳам айтиб ўтган. Бугун уни Рим папаси қабул қилиши кутилмоқда.

***

Фаластинга мухторият берилганлигининг саккиз йиллиги Исроил билан ўзаро музокаралар ҳамон давом этаётган бир пайтда бўлиб ўтди. Исроил билан Фаластин ўртасидаги Хеврондаги Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетишга оид музокаралар ҳамон якунига етмаётир. Шунга қарамасдан Исроил маъмурлари яна ўн беш минг фаластинлик Исроилда ишлаши учун рухсат бердилар. Бундан қатъий назар Фаластин раҳбари Ясир Арафат Исроилни Фаластинга тазйиқ ўтказаётганликда айблади.

***

Юнонистон пойтахтида талаба ва ишчи ёшларнинг намойиши осойишта вазиятда ўтди. АҚШ элчихонаси олдида ўтказилган бу тадбир Юнонистондаги ҳарбий диктатурани Америка қўллаб-қувватлаганига норозилик белгиси сифатида ҳар йили ташкил этилади. 1973 йилнинг 17 ноябрида ҳарбий хунта қўшинлари ёшларнинг намойишини шафқатсиз бостириши оқибатида 20 дан ортиқ киши ҳалок бўлган ва тўрт юздан кўпроғи жароҳатланганди.

Жаҳон ахборот агентликларининг материаллари асосида.

Бизнинг шарҳ

ҚИШЛОҚ ИСТИҚБОЛИ – ЮРТ ИСТИҚБОЛИ

Ўзбекистон иқтисодиётида қишлоқ хўжалиги салмоқли ўрин тутади. Республикадаги жами аҳолининг 60 фоиздан зиёди қишлоқларда яшайди. Ишлаб чиқарилаётган ялпи маҳсулотнинг 30 фоизга яқини айни шу соҳа улушига тўғри келади. Лекин шундай бўлса-да, собиқ шўролар тузуми даврида Ўзбекистон қишлоқ хўжалигига асосан пахта хом ашёси етказиб берувчи соҳа сифатида қаралиб, қишлоқларни равнақ топтириш, аҳолининг меҳнат ва турмуш шароитларини тубдан яхшилашга тегишлича аҳамият берилмади. Оқибатда бу тузум қолдирган кўп асоратлар қатори қишлоқларда тўпланиб қолган талай муаммоларни ҳам фақат мустақиллик даврига келиб, кенг кўламда ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар ўтказиш йўли билан ҳал қилишга тўғри келди.

Биринчи галда деҳқоннинг ўз меҳнати маҳсулидан тўла баҳраманд бўла олмаслигига чек қўйилди. Хўжалик юритишнинг бозор муносабатларига асосланган ижара, ширкат, фермерлик сингари қатор турларининг жорий қилиниши эса деҳқонларга айни муддао бўлди. Маҳсулотларга эркин нарх белгилаш, иш ҳақини етиштирилган маҳсулотга қараб тўлаш, даромад тақсимотини изга солиш, ундан фойдаланишни хўжаликларнинг ўз ихтиёрига бериш каби талай тадбирлар қурилдики, буларнинг барчаси қишлоқни истиқболга етакловчи катта ишларнинг дебочаси бўлди.

Унинг индаллоси, яъни кенг равнақи эса Вазирлар Маҳкамасининг «2000 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш» бўйича шу йил 23 майда қабул қилган ва иккинчи ярим йилликдан жорий қилина бошланган дастурида ўз ифодасини топди.

Республикамизда яқин келажакка мўлжалланган турли дастурлар илгари ҳам қабул қилинган. Аммо бу галгиси ўз кўлам ва қамровининг кенглиги, моҳият эътибори билан аввалгиларидан тубдан фарқ қилади. Унда шу аср охиригача қишлоқ ҳаётини бутунлай ўзгартириш, яъни савдо, умумий овқатланиш, халқ маорифи, тиббиёт, маданий-маиший хизмат, уй-жой қурилиши, алоқа тизимини янада такомиллаштириш асосида кишилар учун намунали ва замонавий турмуш тарзини яратиш мақсади мужассамлаштирилган. Жумладан, 2000 йилгача қишлоқда уй-жой таъминотини яхшилаш учун умумий сатҳи 31 миллион 602 минг квадрат метр турар жой бинолари қурилиши белгиланган. Қишлоқ аҳолисини табиий газ ва тоза ичимлик сув билан таъминлаш ишлари эса уй-жой қурилиши билан боғлиқ ҳолда кенг кўламда олиб борилади.

Агар республикамиз мустақилликка эришгандан буён ўтган беш йил мобайнида қишлоқлар аҳолисини ичимлик тоза сув билан таъминлаш 55 фоиздан 61 фоизга, табиий газ билан таъминлаш эса 19,3 фоиздан 43,3 фоизга етказилган бўлса, 2000 йилгача қолган қишлоқ хонадонлари бу ҳар иккала неъматдан тўла баҳраманд бўладилар. Дастурда назарда тутилган муҳим вазифа — қишлоқ аҳолисига ҳам шаҳардагидан қолишмайдиган шарт-шароитлар яратиб беришдан иборатдир. Сир эмас, ҳозирги вақтда қишлоқлардаги кўпгина мактаблар, касалхоналар, боғчалар, фельдшерлик-акушерлик бўлимлари 60 йилларда ва ундан кейинги даврда қурилган бўлиб, ўз хизматини ўтаб бўлган. Дастурда эса уларни яқин келажакда янги биноларга кўчириш, таълим-тарбия ҳамда тиббий хизмат савиясини анча яхшилаш белгиланган. Шу мақсадда қуриладиган ўнлаб замонавий янги мактаб бинолари, қишлоқ шифохоналари яқин йилларда қишлоқ турмуш маданиятини ошириш, таълим-тарбияни такомиллаштириш, оналар ва болалар, дала меҳнаткашларининг сиҳат-саломатлигини яхшилашда кенг имкониятлар туғдириши шубҳасиз.

Умуман қишлоқ инфраструктураси деганда қишлоқда ишлаб чиқариш учун зарур бўлган иншоотлар, моддий базалар ва инсон фаолияти учун зарур бўлган маданий-маиший бинолар мажмуаси тушунилади. Шу боис яқин йилларда Ўзбекистон қишлоқларида маҳсулотларни қайта ишловчи кичик ва ўрта корхоналар, савдо ва маиший хизмат муассасалари тармоғи кескин кўпаяди. Булар қишлоқнинг иқтисодий имкониятлари ва меҳнат заҳираларидан янада тўла ва самаралироқ фойдаланиш учун қулай шарт-шароитлар яратиб бериши шубҳасиз. Хуллас, қишлоқ аҳолиси турмушини тубдан яхшилашга қаратилган мазкур дастурни рўёбга чиқариш бўйича бу йил сал кам 27 ярим миллиард сўм маблағ сарфлаш назарда тутилган. Ундан кейинги йилларда бу мақсадга ажратиладиган маблағлар миқдори янада ошиб бораверади.

Мана шу далилнинг ўзи Ўзбекистон қишлоқлари асримиз охирига бориб таниб бўлмас қиёфа касб этиши, аҳолиси эса ҳар жиҳатдан қулай, тўқ ва фаровон ҳаёт соҳиби бўлиб қолишидан ёрқин шоҳидлик бериб турибди.

А. ДАВРОНОВ.

«ОБУНА-97»

Азиз муштарий!

Севимли газетангиз «Ишонч»га обуна бўлдингизми? 1997 йил учун обуна давом этмоқда.

Нашр индекси: якка обуначилар учун 64560, ташкилотлар учун 64561

Кун сайин равнақ топиб, ўзига хос тараққиёт йўлидан бораётган мустақил Ватанимизда иқтисодий ислоҳотлар секин-аста йўлга қўйилиб, ўз самараларини бермоқда. Ўзбек дея аталмиш миллат борлигини билмаган халқлар, элатлар бугун ўзлари учун Ўзбекистонни кашф қилдилар. Бу кашфиётни жаҳон аҳли тан олди. Шу кашфиёт орқали дунё Ўзбекистонга боқди. Бу боқиш чор Россиянинг ёхуд қизиллар империясининг қонли, мустамлакачилик боқиши эмас, аксинча, беғараз, дўстлик ва аҳлий ҳамкорликка чорлаган нигоҳдир.

Касаба уюшмалар ҳаёти

МУҲОФАЗА — БИРЛАМЧИ ВАЗИФА

Биз ҳуқуқий демократик жамият қурмоқдамиз. Ҳар қандай демократик жамиятда инсон ҳуқуқлари давлат томонидан ҳимоя қилинади. Бир қанча бошланғич ташкилотлар мавжудки, улар инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишда талайгина хизмат қилади. Бу борада, айниқса касаба уюшмалари фаолияти сезиларли ўрин тутади. Зеро, инсонларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларни ижтимоий муҳофазалаш касаба уюшмаларининг бирламчи вазифасидир.

Яқинда бўлиб ўтган Тошкент шаҳар маданият ходимлари касаба уюшмаларининг III пленумида янги қабул қилинган Меҳнат кодекси, унга амал қилиш ва бу борада касаба уюшмаларининг олиб бораётган ишлари кўриб чиқилди. Шу йил биринчи апрелдан амал қила бошлаган Меҳнат Кодекси бевосита иқтисодий ўзгаришлар билан боғлиқ. Чунки, маъмурий буйруқбозлик тизимига асосланган аввалги Меҳнат Кодекси бозор муносабатлари талабларига жавоб бера олмай қолди. Янги Меҳнат Кодексининг қабул қилинишидан мақсад бир томондан ходимларнинг меҳнат ҳуқуқлари ҳимоясини кафолатлаш бўлса, иккинчи томондан, бозор иқтисодиёти шароитида меҳнат муносабатларини изчил йўлга солишдир. Ходимларнинг ҳуқуқларини касаба уюшма ташкилотлари орқали ҳал қилиш масаласи қонунчилигимизга мувофиқ амалга оширилади.

Тошкент шаҳар касаба уюшмалари қўмитаси Меҳнат Кодексини ўрганиш бўйича касаба уюшма ташкилотларига амалий ёрдам тариқасида қатор ишларни амалга оширмоқда. Шу йилнинг 11 май куни янги Меҳнат Кодексини тадбиқ этиш бўйича касаба уюшмалари раислари ва кадрлар бўлими ходимлари учун семинар ўтказилди. Ана шу семинардан кейин шаҳар касаба уюшмаси фаоллари амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида жойларга жўнаб кетдилар. Мазкур жараённи ўтказишда бир қатор қонунбузарликка дуч келинди. Жумладан, «Камалак» нашриёти маъмурияти томонидан муҳаррир Ортиқовага нисбатан ноқонуний усул қўлланган. У икки марта ишдан бўшатилиб, икки марта тикланган. Шуниси қизиқки, бу ишлар ишдан бўшатиш ва ишга қабул қилиш ҳуқуқи бўлмаган кадрлар бўлими инспектори имзоси билан амалга оширилган. Бундай ҳолатлар Маданият ишлари вазирлиги, «Ўзбеккино» ДАК, Тошкент маданият институти ва «Ўзбекистон» нашриётида ҳам аниқланди.

Шуни таъкидлаш жоизки, кадрлар бўлими ходимларининг малакаси етишмаслиги ёмон оқибатларга олиб келяпти: Масалан, «Ўзбеккино» ДАК кадрлар бўлими бошлиғи Яқубхўжаевнинг Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексини яхши билмаслиги сабабли ходим Йўлдошева меҳнат таътилида бўлган пайтда унинг ўрнига бошқа одам ишга олинган. Энди Йўлдошева кимга арз қилиши керак? Албатта, касаба уюшма ташкилотига. Касаба уюшма раиси эса яна ўша Яқубхўжаев бўлса, бунга нима дейсиз?

Алишер Навоий номидаги ДАКТ бош дирижёри Шамсуддинов Х. ўзининг розилигисиз директор томонидан бошқа лавозимга ўтказилган. Бу эса Меҳнат Кодексининг 92-моддасига зиддир. Директорнинг баҳонаси шуки, бундан 6 йил олдин (1990 йил, апрель) Шамсуддинов бу лавозимга вақтинча ўтказилган. Текширишда шу нарса аниқландики, Шамсуддинов 1990 йил августдаги буйруқ билан бош дирижёрликка тасдиқланган. Кўриб турибсизки, бундай қонунбузарликлар кўплаб содир этилган. Булардан айримларини келтирдик холос.

Лекин бу камчиликлардан фарқли ўлароқ фаол иш олиб бораётган касаба уюшмаларини айтиб ўтиш жоиз. Жумладан, Санъат интернати (раис Симонова Н. В.) Тошкент Давлат Консерваторияси (раис Лутфуллаев А. К.) «Ўзбекфильм» киностудияси (раис Абдуллаев У. М.) Ўзтелерадиокомпанияси (раис Назарова Ж. Н.) спорт кийимлари ишлаб чиқариш фабрикаси (раис Ибрагимов А.) ва бошқалар. Мирзо Улуғбек номидаги истироҳат боғи фаоллари олиб бораётган ишларни алоҳида уқтириш лозим. Чунки, бу боғ маъмурияти шаҳардаги боғлар ичида касаба уюшма фаолияти билан қизиқадиган ягона боғ ҳисобланади.

Бугунги кунда тармоқ корхоналаримиздан кўпчилиги акционерлик, ижара, жамоа корхонаси каби хўжалик юритишнинг янги шаклларига ўтиб ишлашяпти ва албатта бундан фойда олишяпти. Биз бир неча бор бу борада «Тошполиграфкомбинат» ижара корхонасидан ўрнак олишга чақирганмиз. Бу ерда нафақат ишчиларнинг ижтимоий ҳимояси, балки уларнинг фарзандлари ҳақида ҳам қайғурилади. Меҳнат таътилига ва нафақага чиқишда ходимларга моддий ёрдам кўрсатилади. Комбинат ишчиларининг соғлиғини назорат қиладиган, замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланган тиббий шахобча мавжудки, улар ишидан ҳамма манфаатдор. Янги ўқув йили арафасида мактаб ёшидаги фарзанди бор ишчиларнинг ҳар боласига 500 сўмдан пул ажратилди.

Тошкент Давлат Маданият институтида ҳар кварталда кам таъминланган талабаларга моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Ўтган йили барча талабаларга 30 килограммдан картошка тарқатилди. Бу эса касаба уюшма фаолиятининг яхши йўлга қўйилганидан далолатдир. Бу қаторга «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни, Ўзтелерадио ва Тошкент Давлат Консерваториясини ҳам қўшиш мумкин. Шу нарсани таъкидлаш ўринлики, ишчиларни ижтимоий ҳимоялаш ҳар томонлама корхона ва ташкилотнинг молиявий аҳволига боғлиқ. Молиявий аҳвол эса раҳбарлар тадбиркорлиги, ишбилармонлиги, қобилияти, иш юритишдаги малакасига қараб белгиланади.

Пленумда кўрилган масалалар бўйича тегишли қарорлар қабул қилинди. Қарорда кўрсатилганидек, ходимларни ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимоялаш борасида касаба уюшмалар фаолияти қониқарсиз деб топилди. Бу борада йўл қўйилган камчиликлар кўрсатилиб, зарурий чора-тадбирлар белгиланди.

Республикамиз Президенти яқинда Жиззах ва Сирдарё вилоятлари халқ депутатлари кенгаши сессияларида сўзлаган нутқида ҳам кишиларни ижтимоий ҳимоялаш бирламчи вазифа эканлигини яна бир бор таъкидлаб ўтди. Лекин, негадир жойлардаги раҳбарларнинг бу борадаги фаолияти сезилмаяпти. Ваъдалардан амалий ишга ўтиш вақти етмадимикан?

Хотима ўрнида, тармоқ корхона ва ташкилотларининг касаба уюшмалари ходимларининг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилишга ва уларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатишга бор кучғайратларини сафарбар қиладилар деб ишонч билдириб қоламиз.

Ғафур ҒУЛОМОВ,
Маданият ходимлари касаба уюшмасининг Тошкент шаҳар қўмитаси раиси.

Обуна — 1997 йил

«ИШОНЧ» — ҲАР БИР БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТГА

Шу кунларда мамлакатимизнинг ҳамма жойида келгуси йил газета-журналларига обуна қизғин бормоқда. Хўш, «Ишонч» газетасига обуна қандай кетяпти? Мухбиримиз О. Жуманазаров шу мавзуда Наманган вилояти касаба уюшмалари кенгаши раисининг биринчи ўринбосари «Ишонч» газетаси обунасини уюштириш штабининг бошлиғи Розахон Деҳқонова билан суҳбатлашди.

— Мақсадга ўтишдан аввал, газетамиз хусусида фикрларингизни билсам.

— «Ишонч»ни Ўзбекистонимиз истиқлоли билан деярлик тенгдош республикамиз мустақиллигининг меваси деб биламан ва бу билан чексиз фахрланаман. Ўзбекистон касаба уюшмалари 70 йилдан зиёд вақт давом этган тоталитар тузум даврида ўзининг нашрига эга бўлмади. Ниҳоят «Ишонч» чиқа бошлагач, касаба уюшмалари билан боғлиқ барча масалалар, муаммолар, бу борадаги вазифалар газета мавзуларида ўз ифодасини, аксини топиб бормоқда. Касаба уюшмалари фаолиятининг бош мақсади ҳисобланган фуқаро манфаатини ижтимоий ҳимоялаш «Ишонч» мундарижасининг асосини ташкил этаётганлиги бизни мамнун этади. Қолаверса, «Ишонч»ни севимли газетамиз, деб айтишимизнинг яна бир боиси шундаки, у ҳар бир касаба уюшма ходимининг энг яқин маслаҳатчисига, кўмакдошига, суянчиғига айланган. Биз унинг саҳифаларидан ўзимизни қизиқтирган саволларга жавоб топамиз, лозим бўлса қалбимизни тўлқинлантираётган, давр олға сурган масалаларни бошқалар билан ўртоқлашишга интиламиз.

— Роза Тоштемировна, мен шу газета ходими сифатида Наманган вилояти касаба уюшмалари кенгаши 1996 йил «Ишонч» обунаси юзасидан республикада етакчи ўринлардан бирини эгаллаганлигидан хабардорман ва бундан миннатдор бўлганлигимни яширмайман. Зеро, бу нарса Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг шу масалага бағишланган қарорида ҳам алоҳида тилга олиб ўтилган. Бу ҳол қувончли, албатта. Хўш, бу йил-чи? 1997 йил обунаси қандай шаклларда уюштирилмоқда?

— Даставвал, кенгаш ҳайъати бу йилги обуна мавсумини «Ишонч» ҳар бир бошланғич ташкилотга» деган шиор остида эълон қилганлигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу ишга киришишдан анча илгари газетамизга ёзилишни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказишга эришиш қараб чиқилди. Ахир, бошланғич ташкилот ўз нашрига обуна бўлмаса, унда кўтарилаётган масалалардан хабар топмаса, бошқа жойлардаги касаба уюшмаларнинг аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, унинг қонуний ҳуқуқларини муҳофаза этиш соҳасидаги тажрибаларини ўрганмаса, Федерациямизнинг бу борадаги ҳужжатлари ва кўрсатмаларидан хабар топмаса, қандай қилиб ўз фаолиятини юритиши мумкин? Биз жойларда ушбу мулоҳазаларни билдирдик ва токи, вилоятдаги барча бошланғич касаба уюшма ташкилотларига «Ишонч»нинг етиб боришигача муваффақ бўлиш лозимлигини уқтирдик.

Юқорида айтиб ўтилган йиғилишда тузилган обунани ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказиш штаби аъзолари зиммасига вилоят кенгаши қошидаги бор тармоқ қўмиталари, шаҳар ва туманлардаги мувофиқлаштирувчи кенгашлар ҳамда тармоқ уюшма қўмиталари, зарур топилса, ҳамма ёрдам бошланғич ташкилотлар билан узвий алоқада бўлиш, мавсумни муваффақиятли ўтказишни таъминлаш, бу борада камида ўтган йилдаги кўрсаткичга етиш вазифаси юклатилди.

— Бу ишларнинг бари яхши. Энди ана шу интилишлар бераётган дастлабки самаралар, аниқроғи, обуна натижалари ҳақида маълумот бериб ўтсангиз.

— Саволингизда тўғри айтдингиз, ростдан ҳам ҳар қандай ҳаракат самарали унинг охирги якуни билан изоҳланади. Шу жиҳатдан олганда обунанинг бориши чакки эмас. Сўнгги маълумотларимиздан аниқланишича, вилоятимизда «Ишонч»га мингга яқин нусхага обуна тўпланди. Халқ таълими, тиббиёт ходимлари, давлат муассасалари, ходимлари, касаба уюшмалари каби тармоқ қўмиталаримиз бу ишда алоҳида намуна кўрсатдилар.

— Суҳбатимиз сўнггидаги анъанавий савол: газетамизга истакларингиз?

— Яна қайтараман, «Ишонч» тобора Ўзбекистонимиз касаба уюшмалари ҳаётининг ойнасига айланиб бормоқда. Мен газетамизни фаолиятимизнинг тағин ҳам ич-ичига чуқурроқ кириб боришлигини, йўналишимизда учраётган муаммоларни дадилроқ кўтариб чиқишлигини, «Касабақўм: бугун у қандай бўлиши керак?» сингари мавзулар кўпайишлигини истайман. Бу каби эзгу ниятларни амалга оширишда редакция ходимларига ижодий равнақ, ўзларига соғ-саломат ва оилавий бахт-саодат тилайман. Сўзимнинг охирида ишонтириб айтаманки, вилоятимиз касаба уюшмалари кенгаши барча бошланғич ташкилотга «Ишонч»нинг етиб боришлигига ва бу борада ўзига юклатилган вазифанинг сўзсиз бажарилишига эришади.

Мухбир бонг уради

БИР ҚЎМИТАДАН БОШҚАСИГА САЁҲАТ

Бахмал тумани Жиззах вилоятининг тоғли ҳудудида жойлашган. Туман хўжаликларининг меҳнаткашлари боғдорчилик, чорвачилик, ғаллачилик, сабзавотчилик ва узумчилик билан шуғулланишмоқда. Туман ҳаётига саноат тармоқлари ҳам дадил кириб келаётир. Оқтош мармар заводи, Пишиқ ғишт ишлаб чиқариш, сутни қайта ишлаш, нон ва шароб ишлаб чиқариш корхоналари шулар жумласидандир. Туман қишлоқ хўжалигида 7631 нафар ишчи касаба уюшма аъзолари бўлиб улар 28 бошланғич, 56 та цех, 121 та касаба гуруҳига уюшганлар.

Туманда аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида 30 та тегирмон қуриб ишга туширилди. Уларда 70 нафар киши меҳнат қилмоқда. Яқинда ишга туширилган сут заводи 61 та чорвачилик ҳиссадорлик жамиятлари етиштириб бераётган сутни қайта ишлаб ундан сариёғ, пишлоқ ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаб аҳолига етказиб бермоқда.

Туман тармоқ касаба уюшма қўмитаси ҳудуддаги «Агроҳизмат» уюшмаси билан яқиндан алоқа ўрнатиб, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўз вақтида йиғиштириб олиш, чорвачиликни ривожлантириш бўйича ҳамкорликда иш олиб бораётир. Касабақўм меҳнаткашларнинг иқтисодий ҳимоясига ҳам эътибор бермоқда. Қўмитанинг бевосита раҳбарлиги туфайли «Дўлана» болалар оромгоҳида 200 нафар ёшлар мириқиб дам олдилар. Ҳордиқ чиқарувчиларга 315 минг сўм маблағ харажат қилинди. А.Усанов номли, «Сангзор»,«Узунбулоқ»,«Турон» номли ижара ширкатлар бирлашмаси касабақўмлари меҳнат кишиларига мой, ун, дон, чорва моллари учун ем-емиш беришни йўлга қўйдилар.

Амалга оширилаётган ана шу хайрли ишлар билан бир қаторда туман тармоқ касаба уюшма қўмитаси (раиси Синдор Эрназаров) фаолиятида анчагина камчиликлар мавжуд. Вилоятдаги кўпгина хусусийлаштирилган чорвачилик ва деҳқон-фермер хўжаликлари туман агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмитаси таркибида. Бахмалда эса бунинг аксини кўрдик. туманддаги барча хусусийлаштирилган хўжаликлар туман агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмитасининг ҳамда бошланғич касаба уюшма раисларининг эътиборсизлиги, лоқайдлиги ёки совуққонлиги туфайли туман тадбиркорлар касаба уюшма қўмитаси таркибига ўтиб кетган. «Нурли қуёш» ижара ширкатлар бирлашмаси касабақўм раиси Х.Қаюмовни ўта бегам раислар сафига қўшиш мумкин. Хўжалик ҳудудида 12 та чорвачилик ҳиссадорлик жамиятлари фаолият кўрсатади. Уларда 150 нафар киши меҳнат қилмоқда. Х.Қаюмов тадбиркорларнинг иш фаолияти билан қизиқмаган, хўжалик касабақўм раиси сифатида улар билан иш олиб бормаган. Натижада ўртада ажралиш бўлган. Бундан фойдаланган тадбиркорлар касаба уюшмаси 150 нафар тадбиркор чорвадорни ўзларининг ҳисобига ўтказиб рўйхатга олган. Улар тўлаётган аъзолик бадаллари ноқонуний. Ҳужжатлари пала-партиш. Биз текширув ўтказган бошқа хўжаликларда ҳам «Нурли қуёш» хўжалиги касабақўмида юз берган нуқсонлар мавжуд.

Текшириш моҳиятидан шу нарса маълум бўлдики, туман тармоқ касаба уюшма қўмитаси деҳқон-фермер хўжаликларини, ҳиссадорлик жамиятларида ишловчиларни агросаноат тармоғида сақлаб қолиш, уларда бошланғич цех ташкилотларини тузиш, ишловчиларни санитария йўлланмалари билан таъминлаш, болаларини оромгоҳларда дам олдириш билан умуман шуғулланмаган. Бу ҳол одамлар наздида касаба уюшма қўмитаси обрўсини анча пасайтириб қўйибди.

Текшириш мобайнида «Нурли қуёш»,«Мустақиллик» ширкатлар бирлашмаси касаба уюшмаларининг иш юритишидаги камчиликлари очиқ ойдин кўриниб қолди. Касабақўмлар тузган иш режалари умуман бажарилмаган. Йиғилиш ва қарорлар «Папка»си йўқ. Қабул қилинган қарорларнинг ижроси назоратга олинмаган. Цех ва касаба уюшма гуруҳларининг фаолияти сира сезилмайди.

«Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги қонуннинг бажарилиши билан туман ва бошланғич касабақўмлар шуғулланмаган. Тумандаги 19 та хўжалик, корхона ва ташкилотларда меҳнатни муҳофаза қилиш муҳандиси лавозими режалаштирилган. Улардан 2 тасида А.Усанов номли ва «Сангзор» ширкатлар бирлашмаларида меҳнатни муҳофаза этиш муҳандиси ишлаб турибди. Аммо «Узунбулоқ»,«Нурли қуёш»,«Турон» ширкатлар бирлашмасида меҳнатни муҳофаза этиш кимларгадир қўшимча вазифа сифатида юклаб қўйилган. Бошқа хўжаликларда эса бу соҳа учун жавобгар шахслар умуман белгиланмаган.

Туманда меҳнаткашларни иқтисодий ҳимоя қилиш ҳам қониқарсиз аҳволда. Хўжаликларда меҳнат кишисига иш ҳақлари ўз вақтида берилмаяпти. «Нушкент» «Гулбулоқ»,«Янгиобод»,«Барака»,«Тараққиёт» ширкатлар бирлашмаларида ишчилар иш ҳақларини апрель ойидан буён ололмаяпти. «Ойқор»,«Узунбулоқ» ширкатлар бирлашмаларида натура ҳолда берилган иш ҳақлари жами иш ҳақларининг 45-50 фоизини ташкил этмоқда холос.

Касаба уюшма қўмиталари билан хўжалик маъмуриятлари ўртасида жамоа шартномалари тузилган. Лекин улар бажарилмаяпти. Касабақўм раислари шартнома шартларининг бажарилиши билан мутлақо қизиқмайди. Хўжакўрсин учун тузилган бундай шартномалар фақат қоғозда қолиб кетаётгани кишини ачинтиради.

Туман ва бошланғич касаба уюшма қўмиталари касаба уюшмалари тузилишини Низом талаби даражасида амалга ошириш устида иш олиб бормаяпти. Деҳқон фермер хўжаликларида ишловчилар касаба уюшмалари томонидан кўрсатиладиган ғамхўрликлардан бехабар қолиб келмоқда.

Туман тармоқ касаба уюшмаси қўмитасининг молиявий аҳволи ҳам ёмон. Шу кунгача аъзолик бадалларидан тушган маблағ 70 фоизни ташкил этди. Туман тармоқ касаба уюшма қўмитаси ижтимоий суғурта фондидан 420 минг сўм қарз бўлиб турибди. Ижтимоий суғурта бўйича қарзларни хўжаликлар мисолида кўрадиган бўлсак манзаралар янаям аянчли. Ҳозирга қадар А.Усанов номли ширкатлар бирлашмаси 88 минг сўм, «Мустақиллик» ширкати 49 минг сўм, «Боғишамол» хўжалиги 26 минг сўм, «Турон» хўжалиги 26,5 минг сўм, «Сангзор» ширкатлар уюшмаси 20 минг сўм ижтимоий суғурта қарзи мавжуд. Бу ҳол меҳнаткашларни санатория йўлланмалари билан таъминлашга салбий таъсир этмоқда. Ўтган 8 ойда туман аҳолисидан 32 кишига сиҳатгоҳларга йўлланма берилганлиги фикримизга ёрқин далилдир.

Биз Бахмал туман тармоқ касаба уюшма қўмитаси, унинг қуйи тизими ишидаги айрим нуқсонларни тилга олиб ўтдик. Туман ва бошланғич касаба уюшма қўмиталари ҳозирги ижтимоий-иқтисодий қийинчиликлар шароитидан келиб чиқиб юқорида қайд этилган камчиликларни ўз вақтида тугатиш учун режали тадбирлар тузиб олишлари ва ушбу тадбирларнинг амалда бажарилишини назорат қилишлари лозим. Шунингдек, касабақўм туман агроҳизмат уюшмаси билан ҳамкорликни мустаҳкамлаши, улар билан ҳам режали иш олиб боришлари керак. Юқорида айтилган таклифларга амал қилинсагина тармоқ касабақўм фаолиятида ижобий ўзгаришлар бўлади.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

«Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик компаниясига қарашли ателье тикувчиси Замира Қаюмова барча буюртмаларни аъло даражада бажармоқда.

У.УСМОНОВ олган сурат.

Замондошларимиз

БОРИ ЭЛГА ЯХШИЛИҒ ҚИЛҒИЛ...

Бўка туманидаги Нон заводи директори Равшан ОҚБЎТАЕВ сувратига баъзи чизгилар

Нон! Бу муътабар сўзни ҳар куни бир неча бор такрорлаймиз. Нон деганда, кўз ўнгимизда уфқларга туташ буғдойзорлар намоён бўлади. Хонадонларимиз файзи, баракоти, умримиз кўрки шу нон сўзида ўз мужассамини топган...

Шунинг учун ҳам суҳбатимиз мавзусини нон яратувчи кишилар ҳақидаги муҳтасар сўздан бошламоқчи бўлдим. Зеро, «Белбоғинг қатида нонинг бўлса, умринг ҳам зиёдадир», дея бежиз айтишмаган, яхшилар.

От босмаган изни тойлар босади, деган гап бор. «Олтиовул» қишлоғилик Умар ҳисобчи билан ҳамшира Шоирахон умргузаронлик қилиб, яхшини кўрганда фикр, ёмонни кўрганда шукр қилиб, етти фарзандининг ота-онаси бўлишди. Ҳай, инсон ўлмас ризқи кам бўлмас деганларидек, болалари ўтли-шудли, яхши-ёмоннинг фарқини ажратадиган ақл-ҳушли, ота-оналарига муносиб фарзанд бўлиб ўсиб улғайишди.

Катта ўғил Эркинжон (илоҳим, охиратлари обод бўлсин!) Автомобил йўллар институтининг муҳандислик куллиётини имтиёзли равишда битириб, Чирчиқдаги Автосервисда ишлай бошлади. Бировни ака, бировни ука деб, яхши дўстлар орттирди. Бош муҳандислик лавозимигача бўлган йўлни босиб ўтди. Ҳали-ҳозир чирчиқликлар, ҳамкасблари, дўсту биродарлари Эркинжоннинг одамохунлиги, дўстларига садоқатли, меҳнаткаш инсонлигини эслаб юришади. Унинг укалари, сингиллари ҳам биринкетин аканинг изидан илм-ҳунар ўрганганани пойтахтга учирма бўла бошлашди...

Бугунги дориломон кунларга келиб, уларнинг ҳар бири элу юрт хизматига камарбаста: Рустам Бўка тумани молия бўлимининг катта тафтишчиси; Зуҳрахон — болалар врачи, ҳикоямиз қаҳрамони Равшан — нон заводи директори; Фахриддин — дўкон мудири; Шоҳидахон — архитектор, Шерзод — тижоратчи, Шаҳнозахон — молия ходими, ҳаммалари ували-жували, ўз ошиёнлари, бир этак болалари бор. Бахти бекам бўлиб, умргузаронлик қилишмоқда.

ТАНИШУВ: Оқбўтаев Равшан Умарович. 1959 йили Бўка туманидаги ҳозирги Ойхўжа Йўлдошев жамоа хўжалигида туғилган. Оилада тўртинчи фарзанд. Отаси Умар ака — ҳисобчи. 1981 йили қазо қилганлар. Онаси Шоира ая 1936 йилда туғилган, медицина ҳамшираси. Ҳозир бир талай невараларининг меҳрибон бувиси.

Равшан 1980 йили Тошкент халқ хўжалиги институти савдо-иқтисод куллиётини тугатган. Тошкент вилояти Савдо бошқармасида мутахассис. Бўка тумани Матлубот жамиятлари уюшмасида ташкилий бошлиқ лавозимларида ишлаган. 1994 йилдан бошлаб Бўка нон заводига бошчилик қилиб келмоқда. Уйланган, турмуш ўртоғи, доимий маслаҳатгўйи Шаҳлохон — журналист. Бири-биридан ширин-шакар тўртта фарзандлари бор.

Хуллас, Равшан Оқбўтаев табиатан оққўнгил, меҳрибон, ўзига ишончи мустаҳкам, сўзамол, суҳбатдошининг кўнглида кечаётган фикрни тезда илғаб оладиган, ўзига нисбатан қаттиққўл йигит. Гарчи, баъзи кишилар бу ташбеҳларга ишонқирамайроқ қарашларини сезсамда, ҳар ҳолда катта бир корхонанинг бошлиғи кўпчиликни ўзига эргаштира оладиган, сўзи ва иши бир, тадбиркор, раҳм-шафқатли, қаттиққўл, жаҳли ҳам, меҳри ҳам ўз ўрнида бўлишига тарафдорман. Албатта, раҳбар дегани ҳар томонлама ақлли ва мукаммал инсон бўлгани дуруст.

Равшан Оқбўтаев ишни энг аввало завод билан, унинг мутахассислари билан танишишдан бошлади. Завод ўн йиллар муқаддам қурилганига қарамай, канализация, қозонхоналар таъмирга муҳтож эди. Кўпгина цехлар томидан ёғин-сочинли фаслларда чакка ўтар, иссиқлик қозонларининг трубалари ёрилиб, пар чиқиб кетадиган жойлари ҳам бор эди. Кўп ўтмай, таъмир талаб жойлар асл ҳолига келтирилди. Заводнинг атрофи ободонлаштирилди. Хуллас, биров кўрса ҳавас қиладиган, отангга балли, дейдиган вилоятда манаман деган нон корхоналари билан маҳсулот сифатининг яхшилиги бўйича рақобатлаша оладиган, саранжом-саришта нон заводи гуриллаб ишлай бошлади.

Бугунги кунга келиб, бу ерда олти хил ҳамда «Ўзбекистон» нони маҳсулотлари шунингдек, уч хил миллий нонлар ишлаб чиқарилмоқда. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ҳар куни бу заводнинг цехларидан 10 тоннагача сифатли, хуштаъм нон маҳсулотлари аҳоли дастурхонини безамоқда. 20-30 хил ширинликлар ва 500кг музқаймоқ ишлаб чиқарадиган қандолат ва музқаймоқ цехлари, 500 деколитр ширин ва маъданли сувлар ишлаб чиқариладиган шарбатли ичимликлар цехларининг фаолияти таҳсинга сазовор.

Аҳолини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш, бозор иқтисодиётига ўтиш даврида юртбошимиз Ислом Каримов олға сурган беш асосий тамойилнинг бири эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Мустақил Республикамиз бозор иқтисодиёти даврида аҳолининг, биринчи навбатда кам таъминланган фуқароларни иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, ишсизларни иш билан таъминлаш, жойларда янги иш ўринларини ташкил этишга ҳисса қўшиш завод маъмурияти фаолларининг ҳам асосий вазифаларидан биридир. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, Нон корхонаси жамоаси фаоллари, қолаверса, раҳбарининг саъй-ҳаракатлари туфайли туманнинг «Қашқадарё», Ойхўжа Йўлдошев номли, Ҳамза номли, «Бўстон», «Дўстлик», «Туркистон» жамоа хўжаликлари ҳудудларида корхонадаги ишлаб чиқариш цехларининг филиаллари ишлаб турибди. Бундан ҳам завод маъмурияти, ҳам жойлардаги аҳоли, манфаатдор эканлигини айтиб ўтиш ўринли. Нон заводининг жойларда ўз маҳсулотларини сотадиган 10 та дўкони бор. Шунингдек, куни кеча янги тегирмон ҳам ишга туширилди.

Бундай ишларнинг амалга оширилишида фақат Нон заводи раҳбари Равшан Оқбўтаевнинг алоҳида хизматлари бор дейишдан ўзимизни сақлаган ҳолда, ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Баҳодир Нурбоев, ҳисобот ишлари бўлими бошлиғи Муқаддам Курикбоева, лаборантка Шоҳида Авазова, цех бошлиқлари Абдуқодир Парпиев, Рузибой Умиров, Акрити Папакозма, Равшан Раҳмонов, Роман Боғдасаров сингари ишбилармон, тадбиркор мутахассисларнинг борлиги, улар бошлиқнинг суянчиқлари эканлигини алоҳида таъкидлаб ўттимиз келади. Шу ўринда Тошкент вилояти КООП бирлашуви ва туман матлубот жамиятлари уюшмаси раҳбари Нон заводининг янгидан оёққа туриб олишида кўрсатган ёрдамлари, маслаҳатлари асқотганлигини мамнуният билан айттимиз келади.

— Меҳнат қилишга яхши шароит яратилган жойда ҳамиша унумдорлик ва самара бўлади, — дейди суҳбатдошим Равшан Оқбўтаев. — Ана шу боисдан биз корхонамиз ишчи ва мутахассисларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишга астойдил ҳаракат қилаяпмиз. Уларнинг дам олишлари ва соғлиқларини тиклашлари учун етарли шароитлар бор. Ишчи ва хизматчиларимизни ҳар йили «Кумушкон», «Зомин» дам олиш уйларига юборамиз. Ҳар бир цехда дам олиш ва гигиена хоналари мавжуд. Шунингдек, завод ихтиёрида катта боғ бор. Бу йил уч гектар ерга картошка экқан эдик, яхши ҳосил берди. Уни ҳам арзон нархда ишчи ва хизматчиларимизга тарқатдик. Ишда юқори натижаларга эришганлар маъмурият томонидан рағбатлантириб борилади.

...Серҳашам барги хазонлар тўшалган куз кунларининг бирида Равшан Оқбўтаев билан ана шундай суҳбатдош бўлдик. Очиғи бу йигит менга ёқиб қолди. Зеро, ҳар бир ишчан, мустақил фикрга эга бўлган кишилар ҳамиша эл эъзозида бўлади. Ахир, Бобур Мирзо лутф қилганлар-ку:

Бори элга яхшилиғ қилғилки,
мундин яхши йўқ,
Ким дегайлар даҳр аро қолди
фалондин яхшилиғ.

Шавкат ТУРОБ.

Пахта — 96 ва касаба уюшмалари

МУКОФОТДАН РЎЗҒОР БУТ БЎЛАДИ

Хўжаликда биринчилардан бўлиб йиллик пахта терими режасини бажарган бригада бошлиғи Тўланбой Асқаров кенг пахтазор майдонларга мамнуният билан кўз югуртирар экан:

— Меҳнатга яраша даромад деганлари ҳозирги шароитда янада билинаяпти, — дейди. — Йиғим-теримда фаол иштирок этган ҳар бир ёш-қари меҳнатига яраша манфаатдорлик кўрди. Қўл теримчиларининг ўзи ўрта ҳисобда 5—7 минг сўмдан даромад кўришди. Кеча бир ҳисоб қилсак энг илғор, хирмонга ўртача 7 тоннадан пахта тўккан теримчилардан Муяссар Тўйчиева ва Рўзиқул Тешабоевлар ҳар бири 20 минг сўм атрофида сармоя ишлашди.

Касаба уюшмасининг пахта терими олдидан мусобақа усулини ишлаб чиққанлиги, анча самара берди.

Чунончи: Қуйичирчиқ тумани «Ўзбекистон беш йиллиги» тажриба хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси маъмурият билан ҳамкорликда мусобақа тизимини ишлаб чиқди. Илгариги илғор тажрибалар асосида ишлаб чиқилган мусобақа шартлари жамоа хўжалиги аъзолари ва ҳашарчиларнинг кўтаринки руҳда меҳнат қилишларига омил бўлди. Биринчи теримда машинада махта терган механик-ҳайдовчига ҳар бир тоннаси учун 50 сўмдан пул берилди. Иккинчи теримда 50 сўмдан ташқари ҳар тоннаси учун бепул 1 килограммдан, учинчи теримда икки килограммдан буғдой бериб борилди. Агар механик-ҳайдовчи мавсум мобайнида 70 тонна пахта терса 1 қоп ун, 80 тонна пахта топширса 2 қоп, 90 тонна терса 3 қоп, 100 тонна «оқ олтин» терса 4 қоп ун, транспорт воситаларида пахта ташиганлар ҳар бир тонна пахта учун 25 сўмдан ҳақ олиб бордилар. Қўл теримчиларга ҳар бир килограмм терилган пахта учун 2 сўмдан нақд тўланганидан ташқари, мавсумда 2500 килограмм пахта терганларга 2 тоннадан кўп буғдой мукофотга берилди.

— Умуман пахта йиғим теримда қатнашадган ҳар бир касб эгаси учун шартлар ишлаб чиқилган, — дейди хўжалик касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Баҳодир Бойбутаев, — ҳамма қўшган ҳиссаси учун ҳақ олди.

Механизаторлардан А. Алибеков, С. Куртмуллаев каби илғорлар гилам билан мукофотланишди. Илғор бригада бошлиқлари эса шавкатли меҳнатлари эвазига шахсий хўжаликларига вазни 100 килограммдан кўп бўлган бузоқлар совға қилинди.

Йиғим-теримда фаол қатнашган ҳашарчилар ҳам мукофотлардан четда қолмадилар. 125 тонна пахта териб берган туман 1-шифохонаси жамоасига буқача ва 4 қоп ун, катта хирмонга 95 тонналик улуш қўшган 32-мактаб жамоасига буқача ва 4 қоп ун ҳадя этилди. Кўриниб турибдики, бозор муносабатлари механизми далаларда бу йилги мавсумда алоҳида шиддат билан изчил ишлаб кетди. Хўжаликлар илғорлар меҳнатини аллақандай ёрлиқ ва баландпарвоз табриклар билан эмас, балки нақд пул билан моддий рағбатлантириб борди. Ушбу рағбатлантириш тадбирларини ишлаб чиқишда касабақўмларнинг ҳам ўзига хос ўрни бор, албатта.

Будир ПЎЛАТОВ,
Тошкент вилояти касаба уюшмалари кенгаши матбуот марказининг мудири.

Хатлардан сатрлар

Наманган

Поп тола ҳиссадорлик жамиятида янги тола шиббалаш агрегати ишга солинди. Тозалаш, куритиш агрегатлари тўла қувват билан ишлаётир. Натижада корхона жамоаси ҳамдўстлик ва хорижий давлатлар буюртмаларини мунтазам бажариб келмоқда. Қисқа муддатда Россия, Англия, Швейцария мамлакатлари тўқимачилик корхоналарига янги ҳосилдан 1 минг 500 тоннадан зиёд сифатли тола юборилиб, дастлабки буюртмалар бажарилди.

С.ҚЎЧҚОРОВ.

Сурхондарё

Шўрчи туманидаги «Озод» жамоа хўжалигида барча пахта майдонлари ижарачиларга тақсимланиши кутилган натижани берди. Ижарачилар йил бўйи ерга эгалик ҳисси билан меҳнат қилдилар. Жумладан, Абдурасул Бозоров эришган натижа қувончли бўлди. У гектар бошига 51 центнердан хирмон кўтарди. Ўтган йили айни шу майдондан атиги 30 центнердан ҳосил олинганди.

Ижарачилар шу кунларда келгуси йил ҳосили учун пухта замин ҳозирламоқдалар. Далаларни ғўзапоялардан тозалаш, ўғитлаш ва шудгорлаш ишлари агротехника қоидаларига амал қилган ҳолда амалга оширилмоқда.

Н.ЗИЁЕВ.

Фарғона

Қўқондаги Механика заводи жамоаси юқори самара билан меҳнат қилиб, ўтган ўн ой якунларига кўра уч миллион сўм соф фойда олди. Олинаётттан фойда салмоғини янада ошириш мақсадида айни кунларда шаҳар ўт ўчирувчилар командасининг буюртмасини сифатли қилиб бажариш устида иш олиб борилмоқда.

З.МАХСУМОВ.

Қорақалпоғистон

Элликқалъа туманидаги Богиеб қишлоғида янги гузар фойдаланишга топширилди. Гузарда қариялар чойхонаси, тўй ўтказиш зали, тикувчилик цехи, новвойхона, этикдўзлик устахонаси, сартарошхона, 20 га яқин маиший хизмат кўрсатиш шахобчалари мавжуд. Гузар ишга туширилиши билан қишлоқдаги ишсиз уттиз нафар ёшлар ишга жойлашдилар. Ҳозир тумандаги яна еттита қишлоқда ана шундай гузарлар барпо этилаяпти.

Ф.АБДУЛЛАЕВ.

Қашқадарё

Нишон туманидаги «Таллимаржон» тайёрлов идораси жамоаси қиш мавсумига ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрди. 200 тонна пиёз, 75 тонна полиз маҳсулотлари, 3 тонна картошка, 10 тоннадан ортиқ карам ва бошқа ноз-неъматлар Таллимаржон ГРЭСи қурувчиларини қишда ҳам сервитамин озиқ-овқат маҳсулотларига зориқтириб қўймаслик мақсадида ғамлаб қўйилди. Товар айирбошлаш режаси йил бошида кўзда тутилганидан олти марта ошириб уддаланди.

Б.ҚЎНҒИРОВ.

Маданият хабарлари

ФАРМОННИ БАЖАРИШ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги Фармони марказнинг Қашқадарё вилояти бўлимида қизғин кутиб олинди. Ана шу Фармон юзасидан қўшимча чора-тадбирлар белгиланди.

Шу кунларда корхоналар ва маҳаллаларда бошланғич бўлимлар тузилиб, маънавият ишлари билан шуғулланадиган мутахассислар иш бошлаяпти.

Вилоятда маънавият ва маърифат билан боғлиқ тадбирлар ўтказиб туриш анъанага айланиб қолди. Яқинда Қарши Давлат Университетида «Оила маънавияти комил инсон, буюк миллат ва давлатнинг таянчи» мавзуида давра суҳбати бўлиб ўтди.

«Шу азиз Ватан-ҳаммамизники» мавзуидаги давра суҳбатида эса кишиларимиз, хусусан, ёш авлодда юрт туйғусини такомиллаштириш, бу борада улуғ боболаримиздан ўрнак олиш таъкидланди.

Зиёда ҒАФФОРОВА,
«Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази ахборот бўлими.

«СОҲИБҚИРОН» — САҲНАДА

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги матбуот шўъбаси ходими, драматург Салоҳиддин Сирожиддинов қаламига мансуб «Соҳибқирон» драмасини Садриддин Айний номли Бухоро вилоят ўзбек давлат мусиқали театри жамоаси томошабинлар ҳукмига ҳавола этди.

Амир Темурнинг ўсмирлигидан то ўлимига қадар воқеаларни ўз ичига олган 2 пардали, 12 кўринишли тарихий драмани театрнинг таниқли режиссёри Анвар Азимов саҳналаштирди. Драмадаги бош ролларни А. Мавлонов, Т. Хусаинова, С. Зоҳидова, А. Азимов, Б. Болтабоев, С. Атоевлар ижро этишмоқда.

Бухоро вилоят телевидениесининг режиссёри А. Рафиқов драма асосида икки қисмли фильм — спектакл яратди.

Ҳ. МИРЗАЕВ.

Истиқлол рамзлари

ВАТАН БАЙРОҒИ — МУҚАДДАС

1991 йилнинг 18-ноябрь куни Олий Кенгашнинг VIII сессиясида мустақил Ўзбекистоннинг Давлат байроғи қабул қилинди.

«Ўз қўлингга олганинг — ялов сенга муборак». Шоир ўз халқини Мустақиллик яловини қўлга олганлиги билан муборакбод этар экан, фахр-ифтихор туйғуси ва қувончли ҳиссиётдан энтикиб, уни Истиқлол рамзи деб қабул қилади. Аслида ҳам шундай. Байроқ — Ватан мустақиллигини ифодалайдиган муқаддас рамз. Шунинг учун ҳам мустақиллигимизни Ватан байроғи қабул қилинганидан кейин эътироф этишди.

Хўш, байроқнинг сеҳр кучи нимада?! Аввало, у Ватанни севадиган иймон-эътиқодли ҳар бир инсонда миллий ғурурни қўзғайди, фахр-ифтихор туйғусини кучайтиради, ёқимли нозик ҳиссиётларни бутун танангизга сингдиради.

Аслида бу сеҳр кучи ўз-ўзидан пайдо бўлмайди. Бой маънавий-тарихий ўтмиш, илоҳиётта эътиқод, авлодлар руҳи, буюк келажакка ишонч, қолаверса давлатни бошқариш санъати, катта мақсад йўлидаги қатъиятлик, Ватаннинг жаҳон ҳамжамиятидаги мавқеи, тинч бунёдкорлик муҳити — булар яловимизнинг қудратини оширувчи манбалардир. Очиғини айтсак, байроғимиз қабул қилинган дастлабки кезларда бу манбаларнинг қудратини ҳозирги тушунчамиз даражасидагидай ҳис этмаганмиз».

...Байроғимизнинг муқобил лойиҳалари муҳокама қилинган Олий Кенгашнинг еттинчи сессияси кечки мажлисини эслайлик. Қизғин мунозаралар, тортишувлар, эътирозлар, таклифлар... Халқ ноибларининг ҳисҳаяжонларини, толиққан чеҳраларини кузатсангиз, улардаги ички мамнуниятни сезгандай бўласиз. Бироқ кўнгилларда ғашлик ҳам йўқ эмасди. Яловимиз лойиҳаси муҳокама қилинаётган бир пайтда эҳтимол қаердадир мустақиллигимизга қарши фитна режаси тузилаётгандир? Жаҳонда Ўзбекистон деган мустақил давлатнинг байроғи ҳилпирайдиган бўлса ҳасаддан ва ғараздан ичларини ит тимдалайдиган мустамлакачи кучлар йўқ дейсизми? Улар бой берилган имкониятдан аламзада. Шу боисдан пайт пойлашлари аниқ...

Ниҳоят, 1991 йилнинг 18 ноябрь куни Олий Кенгашнинг саккизинчи сессиясида Ўзбекистон мустақиллигининг рамзи — Давлат байроғи қабул қилинди. Шубҳасиз, бу мустақилликка қадам қўйган ёш давлат тарихида катта аҳамиятта молик тарихий воқеа бўлди. Ўша пайтдаги қувончли ҳолатни сўз билан ифодалаш қийин. Давлат байроғи бизни эътироф этишларида кафолат белгиси бўлишига умидворлик ҳисси ҳар бир ўзбекнинг қалбидан жой олди. Бироқ кўнгилнинг қаеридадир ғашлик бор эди. Ўз мустақиллигини эълон қилганига икки ярим ойдан ошган бўлишига қарамасдан нега Ўзбекистонни ҳеч бир давлат расмий равишда танимаяпти, деган савол Истиқлол қувончидан оромини йўқотган ҳар бир ўзбекка тинчлик бермасди.

Кейинчалик билсак, бу аввало сабрсизлик аломати экан. Қолаверса, сиёсатнинг ўз қонуниятлари бор экан. Бу қонуниятлар ўз таъсир доирасида инсоннинг ҳар қандай ҳиссиётларидан, шунингдек диний, тарихий, маънавий, этник биродарликнинг ҳар қандай муштараклигидан устун эканлигини сал ўтиб англаб етдик. Ниҳоят, сиёсат оламининг нозик мезонларига мос руҳда ёзилган биринчи эътироф мактуби ҳам келди. «Азиз қардошим! Ўзбекистон Республикаси Президенти муҳтарам Ислом Каримов! — деб мурожаат қилинади Сулаймон Демирэл йўллаган мактубда. — Ўзбекистон Олий Кенгашининг 1991 йил 31 август куни ўтган навбатдан ташқари сессиясида эълон қилинган Ўзбекистон Республикасининг мустақиллигини ҳукуматимиз томонидан 1991 йил 16 декабрда тан олинганлиги ҳақидаги қарорни Сиз зоти олийларига етказишдан катта шараф ва ғурур ҳис этмоқдаман. Қардош Ўзбекистон халқининг мустақиллигини тан олган илк давлат бўлишдан ва бу тарихий қарорнинг ҳаммамиз учун ғоятда самимий ва самарали бўлган сафарингиз чоғида қабул қилинганлигидан алоҳида бахтиёрлик ҳисларини туймоқдамиз. Сизга ва Сизнинг сиймоингизда мустақил Ўзбекистон Республикасининг қардош халқига бахт, инсоний саодат ва барака тилайман».

Шундай қилиб, озод Ватан байроғининг сеҳрини ташқи дунёда биринчи марта 1991 йилнинг декабрида у Анқара аэропортида ҳилпираб турганида сездик. Қардош Туркия ўзи биринчи бўлиб таниган ёш давлатнинг раҳбарини расмий маросимларни жойига қўйиб кутиб олди. Ушанда юракларни тўлқинлантирадиган ҳаяжонли дақиқаларда миллий байроғимизнинг ҳилпираб туришини кўриш насиб этганлигига шукрлар айтдик. Дунёнинг сиёсат ва иқтисод бешикларини тебратаётган мамлакатлар бирин-кетин Ўзбекистонни мустақил давлат сифатида танишди. Буёғи эса тезлашиб кетди.

Давлат байроғимиз 1992 йил 2 март куни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Нью-Йоркдаги қароргоҳи биноси олдида кўтарилганида унинг ажойиб сеҳр кучи, мовий, оқ ва яшил ранглари, наврўз йилномасини ифодалайдиган юлдузлари ҳаммани мафтун этди. БМТ Бош котиби Бутрос Ғоли янги аъзоларнинг миллий байроқларини кўтариш маросимида сўзлаган нутқида иккинчи март кунини «Тарихий кун» деб атади. Чунки, бу энг нуфузли халқаро ташкилот фаолиятида кутилмаган ҳолат юз берди — бир кунда тўққиз давлат янги аъзо бўлди.

Ўша ҳаяжонли ва тарихий кунларда миллий байроғимизнинг чиройли ҳилпирашини буюк қўшнимиз — Хитойнинг пойтахти Пекин аэропортида кўрдик. Яхши қўшни — жон озиғи. Қўшни давлат билан борди-келди, олди-берди қилмаслик сиёсатда биқиқликка олиб келади. Шунинг учун давлатимиз раҳбари Ўзбекистонни жаҳон ҳамжамияти тан олганидан кейин ўзининг миллий байроғи билан биринчи бўлиб қўшнининг уйига ташриф буюрди. Кўпни кўрган ёши улуғ мезбон ёш меҳмоннинг иззатини жойига қўйди. Аслида бу Президент тимсолида ўзбек халқига кўрсатилган иззат-икром эди. Бу ҳар биримизда фахр-ифтихор туйғусини уйғотди. Яхши ният билан қўшнининг уйига қўйилган биринчи қадам қутлуғ келди. Хитой билан дўстона алоқаларимиз тобора янги мазмун билан бойиб боряпти.

Кўп асрлик тарихимиздан шу нарса маълумки, миллий байроқ аждодларимиз учун ҳамиша ғалаба ва эътиқод рамзи бўлиб келган. Буюк саркарда Амир Темур байроқни тўртта беглар беги-ю, ўзи ишонган катта амирларгагина берган экан. Бу, албатта, унинг байроққа эътиқоди кучлилигидан. Амир Темур байроғи ҳарбий юришларда ғалабага ундовчи тимсол бўлибгина қолмай, айни пайтда давлатлар ва халқлар ўртасида мақсадлар ҳамда эътиқодлар муштараклигини, диний, тарихий яқинликни, савдо-сотиқ ва ўзаро алоқаларни ифодалайдиган рамз ҳам бўлган. 1992 йил 11 апрель куни Ўзбекистон байроғи Жидда аэропортида ҳилпираганида ҳаёлимиздан шу нарса ўтди. Айниқса, саудиялик кўп сонли юртдошларимиз озод Ватан байроғини кўриб, севинч ва ҳаяжондан энтикиб кўзларидан дув-дув ёш тўкишди. Улар шу пайттача Ватанни тушларида бургут панжасида кўриб келишган. Энди эса худди мўъжиза юз берганидек, Ватан рамзини кўз ўнгларида, юртбошини бағриларига босган ҳолатда кўриб туришибди. Ушанда улардан бири ҳаяжондан ўзини тутиб туролмади. У Президент Ислом Каримовга хитоб қилиб: «Эй, истиқлол қаҳрамони, келинг, сизни бағримизга босайлик! Бутун миллий ғуруримиз ҳаяжони ила елкамизга кўтарайлик!» деди. Бундай манзара ҳар қандай тош қалбни эритиб юборади. Миллий ғурур, юрт соғинчи, миллат шаъни, Ватандан фахрланиш ҳисси ана шундай қудратли ва улуғвор куч.

Айтишларича, саудиялик ҳар бир ўзбек ўз уйида Ўзбекистон байроғини авайлаб сақларкан. Унинг сеҳр кучи имонли ватандошларга далда бериб турса керак. Бундан икки йил олдин Маккада яшовчи бир гуруҳ ватандошлар Президент Ислом Каримовга йўллаган мактубларида шундай деб ёзишди: «Ўн икки юлдузни бағрига олиб ҳилпираб турган ҳуррият нишонимиз — шараф- шавкатимиз, нозли байроғимизга салом. Бу ялов дунё тургунча абадул-абад тикилган еридан тушмасин, илоё! Совуқ қўллар тегмасин унга, омин!».

Мустамлакачилик йилларида биз иттифоқ ҳудудида аста-секин миллат деган тушунча йўқолиб, совет халқи деган ягона ижтимоий бирлик таркиб топиб бораверади, деган манқуртлик ғояси билан заҳарландик ва ана шу ғоянинг тимсоли бўлган байроққа сиғиниб келдик. Заҳарланишнинг маънавий зарари шу даражада эдики, ҳатто айримларимиз ўзбеклигимиздан эмас, совет кишиси эканлигимиздан фахрлана бошладик. Хорижда эса ўзбек, Ўзбекистон деган тушунчаларни камдан-кам одам биларди. Миллатимиздан, қайси республикадан борганимиздан қатъий назар улар учун ҳаммамиз совет кишиси эдик. Мана беш йилдирки, хорижда бизни ҳамма билади. Ҳозир ўзбек деган миллатнинг, Ўзбекистон деган давлатнинг борлигини билмайдиган дунёда биррорта юрт йўқ.

Ўзбекистон байроғи бугунги кунда дунёдаги деярли барча обрўли халқаро ташкилотларда ҳамкорлик, тараққиёт ва тинчлик элчиси сифатида ҳилпираб турибди. Президентимиз Хельсинкига умумбашарий ва умуминсоний қадриятларни ҳаётга тадбиқ этишда жаҳон ҳамжамияти билан ҳамкорлик қилиш мақсадида борди. Италияга эса Ўзбекистон Европа кенгашига аъзо бўлишдек шарафга муяссар бўлганлиги учун ташриф буюрди. Айттандек, бундай юксак шарафга МДҲга аъзо давлатлар ичида Россиядан кейин фақат Ўзбекистон сазовор бўлди. Орзуманд давлатлар эса кўп. ЮНЕСКО Ўзбекистонни Парижда шарафлади. Бу жуда кўп давлатлар ҳавас қиладиган катта эҳтиром. Давосдаги халқаро анжуманда мамлакатимизнинг иштироки анъанага айланиб қолди.

Давлатимиз раҳбари Нью-Йоркка Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси мажлисларида жаҳон ҳамжамиятининг диққат эътиборини Марказий Осиё минтақасидаги долзарб масалаларга жалб этиш мақсадида борди. Брюсселга қилинган охирги ташриф ҳам тинчлик ва ҳамкорликка, демократия ва эркинликка, инсон ҳуқуқлари манфаатларига хизмат қилади. Европа Иттифоқи ҳамкор танлашда ўта талабчан ташкилот. У мамлакатимиз билан яқин ҳамкорлик йўлини танлабдими, демак, катта мақсадлар йўлидаги саъй-ҳаракатларимиз халқаро мезонларга тўғри келади. Ўзбекистон аъзо бўлган ёки унинг ишида қатнашаётган ва миллий байроғимиз миллатимиз рамзини ифодалаб ҳилпираб турган бошқа обрўли ташкилотлар ҳақида гапириб ўтирмадик. Шубҳасиз, Ўзбекистон байроғи бундан кейин ҳам дунёнинг турли минтақаларида ҳамкорлик ва тинчлик элчиси сифатида ҳилпирайверади.

Иброҳим НОРМАТОВ.

Тўйхат ўрнида

ҲАЁТ КИТОБИ

Шариф Хайруллаев йиллар оша мисқоллаб топган обрўсига путур етказмай келаётган қалби дарё инсонлардан. Унинг ҳаёт китобини варақласангиз 1960 йили Москвадаги пўлат ва қотишмалар институтини битиргандан сўнг ёш мутахассис сифатида Ўзбекистон металлургия заводида (Бекобод шаҳри) пўлат қуювчига ёрдамчи бўлиб ишлашдан бошлади. Бутун зеҳни, кучи, диққат-эътиборини танлаган касбини ипидан-игнасигача билиб олишга сафарбар этди.

Пўлат қуювчига ёрдамчи бўлиб ишга кирган ёш мутахассис Ш. Хайруллаевни орадан ярим йил ўтар-ўтмас мартен цехи сменасига бошлиқ этиб тайинлашади. Ана шу дастлабки ишонч унинг бутун ҳаёт йўлини белгилаб берган бўлса ажабмас.

1970-1977 йилларда Халқ депутатлари Бухоро вилояти Кенгаши ижроия қўмитасининг раиси лавозимида ишлаган пайтида Аму-Бухоро машина каналининг 2-навбати, Ҳамза-II, Қизилтепа насос станцияларининг қуриб битказилиши, вилоятда пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини тараққий эттириш имконини берди. Натижада вилоят қишлоқ хўжалиги, саноати ва иқтисодиётида туб ўзгаришлар рўй берди. Бухоро ипгазлама бирлашмаси (ҳозирги «Бухоротекс» ҳиссадорлик жамияти»нинг биринчи навбатда қурилиб, ишга туширилди.

1977 йил. Ўзбекистон металлургия заводи. Ўзининг дастлабки иш фаолиятини ана шу корхонада бошлаган Ш. Хайруллаев энди бу ерга мазкур улкан меҳнат жамоасининг етук сардори сифатида ишга тайинланади. Ушанда заводда ишлаб турган цехларни қайта жиҳозлашдек катта бир дастурнинг амалга оширилиши давом этарди. Ана шу дастурга биноан электр пўлат қуйиш цехларини ҳам барпо этиш, ушбу йўналишдаги ишларни изчил олиб бориш зарур эди. Заводдаги бунёдкорлик ишлари республика миқёсидаги улкан қурилишга айлантирилган, йилига 750 минг тонна пўлат қуйиш имконини берадиган 3 та электр печини ўрнатиш жадал суръатда олиб борилаётган эди. 1978 йилнинг охирига келиб техникавий жиҳатдан юксак даражада жиҳозланган, таъбир жоиз бўлса, йирик бир мўъжизавий иншоот электр пўлат қуйиш мажмуи қурилиши битди, ҳисоб. Бироқ, барибир, айрим муҳим ишлар чала қолди. Кўнгилдагидек бўлмади. 28 декабрь куни завод директори Ш. Хайруллаев қурилиш ва монтаж ташкилотларининг бутун диққат-эътиборини ана шу вазифага қаратиш ҳақидаги кўрсатмалар асосида иш олиб борди. 1977-1979 йилларда шахсан Шароф Рашидовнинг ўзи завод қурилишини кўздан кечириш, қурувчиларга яқиндан ёрдам бериш мақсадида беш марта Бекободда бўлиб, ҳамма вазирлар ва тегишли ташкилотларнинг раҳбарлари билан кенгаш ўтказди. Бу — жуда катта амалий ва маънавий ёрдам эди.

Маълумки, ҳуқуқий, демократик, бозор иқтисодиётига асосланган мустақил давлат барпо этилаётган ҳозирги шароитда меҳнат аҳли манфаатларининг асосий ҳимоячиси — касаба уюшмалари зиммасида ҳам катта масъулият бор. Ана шу улкан масъулият касаба уюшмалари Бухоро вилояти Кенгаши қолаверса унга 1988 йилдан бери раҳбарлик қилиб келаётган Шариф Хайруллаев республика биринчилардан бўлиб туманларда касаба уюшмалари мувофиқлаштирувчи кенгашларини тузиш таклифи билан чиқди. Шу тариқа Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг 1995 йил 16 мартда республика касаба уюшмалари фаоллари билан учрашувдаги нутқида ва Ўзбекистон касаба уюшмалари XV қурултойи қарорларида кўрсатиб ўтилган вазифалар собитқадамлик билан амалга оширила бошланди.

Дарҳақиқат, Республика Президенти И. А. Каримов томонидан ўтказилаётган кучли ижтимоий сиёсатда фаол қатнашиш, одамларнинг талаб-эҳтиёжларини тўлароқ қондириш хусусида доимий ғамхўрлик кўрсатиш, уларнинг ижтимоий фойдали меҳнатдаги фаоллигини кучайтириш — касаба уюшмалари бугунги фаолиятининг асосини ташкил этади. Айнан ана шу ҳақиқатни касаба уюшмаси ташкилотидан тортиб энг юқори касаба уюшмаси органида хизмат қиладиган ходимларгача — ҳамма-ҳамманинг фикри-зикри ва фаолияти меҳнат аҳли манфаатларига бўйсундирилиши лозим.

Касаба уюшмалари вилоят Кенгаши меҳнат, ҳуқуқ ва техник инспекторлари бу борада ҳар доим камарбаста бўлиб турибдилар. Ишлаб чиқаришдаги қонун ва қоида бузилишларининг бирортаси ҳам шу кунгача уларнинг назаридан четда қолгани йўқ. Биргина кейинги 2 йил ичида касаба уюшмалари вилоят Кенгашининг аралашуви билан корхоналарда жароҳатланган 400 дан ортиқ кишига етказилган зарар учун тегишли нафақа пуллари тўланди. Қонунга хилоф равишда ишдан бўшатилган 42 киши ўз ишига қайта тикланди.

Вилоят касаба уюшмалари турли хайрия фондларини ҳар томонлама қўллаб-қувватламоқдалар, жамоат ташкилотлари, тиббий ва маданий оқартув муассасалари, кам таъминланган ва кўп болали оилаларга, уруш ва меҳнат фахрийларига, эҳтиёжманд талабаларга моддий ёрдам бермоқдалар.

Ш. Хайруллаевнинг халқимиз олдидаги самарали меҳнати учун бир қатор орден ва нишонлар билан тақдирланган.

Ҳа, халқ манфаати, эл-юрт равнақи йўлидаги ҳар бир меҳнат изсиз кетмагай. Айниқса, мустақилликка эришган Ўзбекистон шароитида вақтинчалик қийинчилик ва муаммолар тез орада бартараф этилишига, республика жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин олишига, дунёдаги энг тараққий этган давлатлардан бирига айланишига, Ўзбекистоннинг келажаги чиндан ҳам буюк эканлигига ўзининг баҳоли-қудрат ҳиссасини қўшиб келаётганлардан бири Шариф Хайруллаевни 60 йиллик таваллуд тўйлари билан чин дилдан муборакбод этиб, мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр ва барча орзу-умидлари тўлиқ амалга ошишини тилаймиз.

Асқар ИСТАМОВ.

Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан Шаҳрисабздаги Оқсаройнинг баландлиги 13 метр бўлган шимолий томони қайта тикланди. Уни ҳисорлик сув қурилиш трестининг қурувчилари тиклашди.

Э.ҚУЛМУРОДОВ олган сурат.

Оғриқ нуқталар

ДАМ ОЛИШ ҲАМ МУАММО

Маълумки, касаба уюшмаларининг энг муҳим вазифаларидан бири меҳнаткашлар соғлигини муҳофаза қилишдир. Шунинг учун ҳам ижтимоий суғурта маблағларининг асосий қисми даволаш ва соғломлаштириш тадбирларига ажратилади.

Вилоятимизда 17 та санаторий-профилакторий бўлиб, уларнинг асосий вазифаси меҳнаткашлар, болалар, ўқувчи ёшлар соғлигини мустаҳкамлаш, уларда соғлом турмуш кўникмаларини, профилактика ишларини олиб бориш ва касалланишни камайтириш ҳисобланади.

Вилоят касаба уюшмалари Бирлашмаси Раёсатининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида сиҳатгоҳлардан унумли фойдаланиш масаласи муҳокама этилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди. Инчунин бугунги кунда мазкур мавзуда мулоҳаза юритиш нима учун керак бўлиб қолди, деган савол туғилиши мумкин.

Шаҳрихон пахта тозалаш заводининг профилакторийси, Жалолқудуқдаги «Андижон» сиҳатгоҳи, Андижон туманидаги Ибн Сино номли ва бошқа дам олиш масканларининг ўзга юрт сиҳатгоҳларидан кам жойи йўқ. Яхши жиҳозланган бинолар, тиббиёт аппаратуралари, сифатли муолажа турлари дурустгина озиқ-овқат таъминоти — буларнинг ҳаммасидан касаба уюшмаси аъзолари баҳраманд бўлишга ҳақлидирлар.

Лекин амалда нима бўлаяпти?

Вилоятимиз касаба уюшмалари сиҳатгоҳларининг қайси бирига борманг, даволанувчиларининг аксарияти, баъзи ҳолларда 70-80 фоизи пенсионерлар эканлигини кўриб таажжубланасиз. Нима учун улар орасида бевосита ишлаб чиқаришдаги одамлар йўқ, деган саволдан қийналасиз. Ҳолбуки, тегишли Низомда шундай дейилган: «Санаторий-профилакторийларда соғломлаштириш ва даволаш меҳнаткашларни ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ёки меҳнат таътили даврида уларнинг хоҳиши билан ташкил этилади».

Буни таъкидлашдан мақсад шуки, кейинги йилларда меҳнаткашларнинг касалланиш даражаси пасаймаяпти. Шамоллаш, бел оғриғи, асаб бузилиши, қон босимининг кўтарилиши, камқонлик каби касалликлар оғир ва енгил саноат корхоналаримизда кўпроқ эканлиги ташвишлидир. Айрим завод ва фабрикаларда хотин-қизларни тунги сменада ишлатиш ҳоллари ҳамон учраб турибди. Чанг ва шовқин-суронли шароитда меҳнат қилиш қатор касб касалликларини келтириб чиқармоқда.

Шундай экан, нима учун уларни санаторий-профилакторийларимизга олдиндан жалб этмаймиз? Борди-ю, тирикчилик зарурати сабабли одамлар ишлаши керак бўлса, у ҳолда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда стационар типида даволашга жалб этиш мумкин-ку, ахир?

Жойлардаги бошланғич ташкилотларимиз, корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари сиҳатгоҳлардан ўринли фойдаланиш масаласига талабчанликни оширишлари керак. Албатта, пенсионерлар учун сиҳатгоҳларнинг эшиги ҳамиша очиқ. Улар бир умр ҳаётини меҳнатга бахшида этганлар. Лекин адолат нуқтаи назаридан олиб қараладиган бўлса, улар вилоят ва туман ижтимоий таъминот бўлимлари томонидан сиҳатгоҳларга юборилишлари керак. Улар касаба уюшмаларида йўлланмаларни сотиб олиб, сўнгра пенсионерларни тасарруфимиздаги шифо масканларига жўнатишлари лозим.

Шуни айтиш керакки, бозор муносабатлари шароитида, меҳнаткашларни соғломлаштириш тадбирларига ниҳоятда қийинчилик билан маблағ тўпланяпти. Ўзбекистон ҳудудидаги сиҳатгоҳларга йўлланмалар илгаргидан анча оз, нархи ҳам қиммат. Демак, йўлланмага кетган ҳар бир сўмнинг ўрни одамларимизнинг соғайишига, ўз жамоаси ва оиласи бағрига яхши кайфият билан қайтишига ёрдам бериши керак.

Афсуски, касаба уюшма ташкилотларининг фаоллари ҳамма вақт ҳам бунга амал қилмаяптилар. Қоида бўйича бошланғич ташкилотларда йўлланмаларни рўйхатга олиш журнали «Форма-13» юритилиши керак. Унда йўлланманинг берилган вақти, кимга ва нимага асосан берилганлиги, олувчининг 20 фоиз тўлаганлиги ва имзоси бўлиши лозим. Бундан мақсад сиҳатгоҳларга одамларни навбатлаб, тартибли жўнатиш, муҳтож одамларни синчиклаб танлаш, танишбилишчиликка йўл қўймаслик ва энг муҳими йўлланманинг куйиб кетишини олдини олишдир. Ҳисобчи йўлланмага ишчи томонидан тўланган ўша 20 фоизни ижтимоий суғурта фондига даромадга олиши керак. Афсуски, Комсомолобод, Марҳамат ва бошқа туманларда бу қоидаларга эътибор қилинмаётганлиги текширишларда маълум бўлди.

Айрим жамоа хўжаликлари ўз аъзоларига янада енгиллик бериш мақсадида йўлланмаларни умуман бепул тарқатадилар. Албатта, жамоа шартномасига киритилган ҳолатда. Лекин ўша ушланмай қолинадиган 20 фоиз маблағ «осмон»га ҳам учиб кетмаслиги керак-да! Жамоа аъзоларининг маданий-маиший фонди ҳисобидан ижтимоий суғурта ҳисобига доимий равишда ўтказиб берилиши шарт. Бироқ кўп касаба уюшма ташкилотлари раислари ва ҳисобчилари бу масалани назоратдан четда қолдирганлар. Айримларининг йўлланмаларини бутунлай бошқа шахсларга бериб юбориш, куйиб кетишига йўл қўйиш ҳоллари учраб туради.

Касаба уюшмалари ижтимоий-суғурта маблағларининг даромад қисми бажарилмаслиги инсон соғлигини муҳофазалашдек муқаддас ишимизга тўсиқдир. Бу меҳнаткашларни дам олдириш ёки даволаниш учун йўлланмалар сотиб олиш, моддий жиҳатдан ёрдамлар ташкил этиш имкониятларини чеклаб қўяди.

Зайниддин ЭРГАШЕВ,
Андижон вилояти касаба уюшмалари Бирлашмасининг масъул ходими.

Ижод гулшани

УМРБОҚИЙ

СОНЕТЛАР

Насибадир - ҳар бир жамол очмиш тонг,
Қалбингда янграркан илоҳий оҳанг.
Муборак тонгларин кутар бетоқат-
Жўшқин орзулар-ла умидлар қат-қат.
Денгиз соҳилларин кезаман ёлғиз,
Орзулар меҳварин аҳтариб ҳаргиз.
Бағрига чорлайди тиниққан соҳил,
Менга мунтазирдир париваш-оқил.
Соҳилда висоллар сақлайди сукут,
Учадир хаёллар мисоли бургут.
Янги тонг нурларин кутаман бедор,
Толиққан бағримни этиб интизор.
Ҳар бир тонг берадур ўрнини тунга,
Ул тун қувват эрур-келгуси кунга.
Қайси бир манзилда отса янги тонг -
Эзгулик кунига чалинадур бонг.

*****

Тўлғаниб-тўлғаниб тўкилар хазон,
Сайроқи қушларим кетдилар қаён?
Қайдадир тентираб излайди ошён -
Жуфтидан айрилган булбулим гирён.
Чўккандай кўринар муаззам тоғлар,
Ҳувиллаб қолгандай ёр кезган боғлар.
Қайдандир таралар мунгли бир оҳанг-
Бағримни эзади қирғоқ тилларанг.
Соҳилин тарк этмиш сеҳрли дарё,
Оҳанглар бағрида айланар дунё.
Ҳаёлим сочадур беқарор шамол -
Қайдадир интизор менга ойжамол.
Хазонсиз манзилга интиқ юрагим,
Мунтазир кунларга ҳамдард тилагим.

*****

Мовий чўққиларда ловуллар гулхан,
Мунтазир этадур улуғ бир гулшан.
Унинг кишварига бўлиб жон нисор,
Қалбим боғларини қилгум лолазор.
Манзилга шошаман хаёллар аро -
Орзулар аршида яшайдур Раъно.
Шарафли онларга бўлгайман хумор -
Хуморим кўксимга бўлғайсан тумор.
Юксакка интилдим, сени деб фақат,
Сенга боғлиқ эркан азалий қисмат.
Ловуллаб турадур гулханинг тенгсиз,
Чўққилар бағрига етолмам сенсиз...
Юксак чўққиларга боғланди юрак,
Орзуйим чўққисин тўлдирди тилак.

*****

Мени ишқ йўлида толдирган ўзинг,
Ул йўл аро ёлғиз қолдирган ўзинг.
Баҳор келса алвон гуллари билан -
Бул пора дилимни ёндирган ўзинг.
Офтобу осмонга армоним этиб,
Кўзингга юлдуздай қўндирган ўзинг.
Ҳижрон азоблари қийнаса бир дам,
Қўлимга дуторни тутдирган ўзинг.
Лутф айласа илҳом тунлари ногоҳ -
«Муҳаббат» сўзини ёздирган ўзинг.
Мовий денгизларга бошласа орзу -
Тўлқинларга қулоқ солдирган ўзинг.
Тўлди сабру тоқат сени, деб жоним,
Унутма, ёр торин жўштирган ўзинг.

БИЗДАН СЎРАБСИЗ

Айтингчи, ёлғиз она сифатида ўғлимни муқобил хизматни ўташ учун ҳужжатларини расмийлаштиришга ҳақлиманми?

Ш. МУСЛЕТДИНОВА,
Каттақўрғон шаҳри

Ўзбекистон Республикасининг «Муқобил хизмат» тўғрисидаги қонунига биноан қуйидагилар хизмат қилиши мумкин.

18 ёшдан 27 ёшгача бўлган, ҳарбий ҳисобда турадиган, муддатли ҳарбий хизматга чақирилиши лозим бўлган фуқаролари муқобил хизмат қилишлари мумкин. Башарти улар хизматга чақирилаётган шахсдан ташқари 16 ёшга чақирилаётган шахсдан ташқари 16 ёшга тўлмаган тўрт ва ундан ортиқ болали оиладан бўлсалар;

Ҳарбий хизматни ўташ даврида ногирон бўлиб қолган ота-онаси ёки ака-ука (опа-сингил)лари бўлса;

Диний таълимоти қурол ишлатишга ва қуролли кучларда хизмат қилишга йўл қўймайдиган рўйхатдан ўтган диний ташкилотларнинг аъзоси бўлсалар муқобил хизматни ўташ ҳуқуқига эга бўладилар.

Муқобил хизмат муддати 24 ой, олий маълумотли фуқаролар учун эса 18 ойдир. Ушбу юқоридаги қонуннинг III ва IV моддаларида кўрсатилган.

Ҳурматли Шефиқа Муслетдинова ўзингиз ҳақингизда батафсилроқ маълумот бермагансиз. Сиз ногирон ёки нафақахўрмисиз бизга қоронғу. Ўзингизга тегишли барча ҳужжатларни олиб Каттақўрғон шаҳар ҳокимининг мудофа ишлари бўлимига мурожаат қилинг. Комиссия кўриб чиқиб сизга тегишли хулосани маълум қилишади.

Афғонистон республикасида байналмилал бурчини ўтаган йигитлардан мактаб ва мактабгача тарбия муассасаларида тарбияланаётган фарзандлари учун тўлов пул олинадими ёки йўқми?

Р.ТОЖИКАРИМОВ,
Фарғона вилояти Бувайда тумани байналмилал жангчи фахрийлар бирлашмаси раиси

1. Агар боланинг ота-онасидан бири I-II гуруҳ ногирони бўлсалар боғчага тўланадиган ҳақнинг 50 фоизини тўлайди.

2. Мактаб ёшигача бўлган болалар учун санаторийларда сил ва сариқ касалларига чалинган болаларнинг ота-онасидан пул олинмайди.

3. Фарзанднинг бетоблиги, карантин, онанинг бетоблиги ҳамда ва отанинг навбатдаги меҳнат таътиллари ёки уларнинг ўрнини босувчи ҳолатларда боланинг мактабгача бўлган муассасаларга бормаган пайтида ўтказилган маблағи уч кун ва ундан кўпроқ кунлардаги маблағи келгуси тўлов ҳисобига ўтказилади. Бошқа ҳолатларда боланинг уй шароитида бўлган пайтлари учун белгиланган ҳолатда маблағ ушлаб қолинади.

Қонунда байналмилалчиларнинг болалари мактаб ва боғчаларда бепул тарбияланишлари кўзда тутилмаган. Сизлар туман ҳокимлигига мурожаат қилишингиз, агар улар лозим топсалар ёрдам беришлари мумкин.

«Ишонч» газетасининг обуна баҳоси қанча? Батафсилроқ тушунтириб беришларингни сўраймиз.

М.ТОШҚЎЗИЕВ,
Фарғона вилояти Данғара тумани

«Ишонч» газетаси янги йилдан бошлаб ҳафтасига уч марта чиқади. Фарғона вилояти учун каталог баҳоси 816 сўм. Шунга 561 сўм 60 тийин (газета бир йилда 156 марта чиқади, почта хизмати учун 3 сўм 60 тийин, натижада 561 сўм 61 тийин) қўшилса, якка обуначилар учун бир йилга - 1377 сўм 60 тийин бўлади. Ташкилотлар учун каталог баҳоси 1128 сўм ва 561 сўм 60 тийин қўшилса 1689 сўм 60 тийин бўлади.

ИЛОВА: Газетага обуна бўлиш нархи турли вилоятларда турлича бўлиши мумкин. Чунки каталогдаги обуна нархига газетани олиб бориб бериш учун кетадиган йўл харажатлари ҳам қўшилади.

ҚЎҚОН ЧИРОЙ ОЧМОҚДА

Қўқон шаҳри мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида алоҳида ўринга эга. Давр талабини яхши англаган шаҳар раҳбарлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун чет эл сармоясини жалб қилиш, қўшма корхоналар барпо этишга жиддий эътибор беришмоқда. Хусусан, «Қўқоннон» жамоа корхонаси Австрия билан ҳамкорликда водийда ягона хамиртуруш заводи қуриб, фойдаланишга топширди. Шунингдек, бу жамоа нон заводи ва савдо растасини ишга туширди. Натижада 300 дан ортиқ киши ишли бўлди. «Электромашинасозлик» ва «Зилол» корхоналарида хорижликлар билан ишлаб чиқаришни кенгайтириш, чет элдан янги технологияни келтириш юзасидан амалий тадбирлар белгиланди.

Шаҳарда қурилиш ишлари қизғин бораяпти. Ўтган беш йил мобайнида 285 миллион сўмлик капитал қурилиш ишлари бажарилди. Яқинда фойдаланишга топширилган кўз касалликларини даволаш маркази нафақат шаҳар, балки вилоят учун ҳам бебаҳо мулк бўлди. Энг замонавий лойиҳа асосида барпо этилган бу даволаш маркази нодир тиббиёт асбоблари билан таъминланди. Шифохонани барпо этиш ва уни зарур жиҳозлар билан таъминлашда вилоят ҳокими Мирзажон Исломовнинг ноиб сифатида кўмаклари беқиёс бўлди. Ҳокимлик ташаббуси билан кунига 120 беморни қабул қила оладиган шифохона, 150 ўринли касалхонадан иборат марказга иккинчи вилоят кўз касалликларини даволаш маркази мақоми берилди.

Шунингдек, А. Навоий мавзесида 100 савдо ўрнига эга бозор, Шоҳруҳобод кўчасида 25 ўринли савдо ва овқатланиш шахобчаси, халқ банкининг Қўқон бўлими биноси ишга туширилди. Яқин орада автошоҳбекат ҳам фойдаланишга топширилади. Нодирабегим маданият ва истироҳат боғи қурилаяпти, Кўчалар, хиёбонлар, чорраҳаларни тартибга келтириш, ободонлаштириш қўқонликларнинг азалий ва фахрли ишидир. Шу ниятда Чорсу, Кимёгарлар саройи, Амир Темур кўчаси, 2-пахта тозалаш заводи олдидаги майдон ва чорраҳаларда янги гулзорлар, хиёбон ва йўллар барпо этилди.

Шаҳарнинг «Навбаҳор» кўчасида Швейцариянинг «Петроле-Азия» компаниясининг автомобилларга ёқилғи қуйиш шахобчаси ишга тушди. Шуни айтиш кераккки, мотор таъмирлаш заводида халқ эҳтиёжи учун кўплаб маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Жумладан, йиғма каровот, аравача, токларга ишлов берувчи аппарат сингари йигирма турдаги маҳсулот харидорларга манзур бўлмоқда.

Аҳмаджон ТЎХТАСИНОВ.

Андижон вилояти Пахтаобод тумани Юнус қори Юсупов номидаги хўжаликнинг«Гулжамол» мақомчилар дастаси Шаҳрисабзда бўлиб ўтган «Мақом ижрочилари ва миллий халқ чолғу асбоблари дасталари» республика кўрик-танловида фахрли иккинчи ўринни олди.

Суратда: «Гулжамол» мақомчилар дастаси раққоса қизлари.

Э.ҚУТЛИМУРОДОВ олган сурат.

Машриқзамин дарғалари

Абу Райҳон Беруний

ҲАЁТ ҲИКМАТЛАРИ

Ҳаёт қийинчиликлари, маишат машаққатлари олтин ва кумуш воситаси билан осон қилингач, кўнгиллар улар муҳаббатига ўралиб, қалблар уларга мойиллик пайдо қилади. Бу худди олтин ва кумушнинг бир қўлдан иккинчи қўлга ўтганига ўхшаб кетади. Шу йўсинда одамлар уларни йиғишга ва кўпайтиришга ортиқча ҳирс қўя бошлашди. Шу билан олтин ва кумуш иккаласининг одамлар наздида шараф ва баҳода тутган ўринлари табиий ва қонуний суратда эмас, балки шартли ва келишиш асосида юксалди.

Чунки, зотан бу иккаласи тош бўлиб, одамни очликдан тўйғиза олмайди, ташналикни қондиролмайди, зарарни тўса олмайди, машаққатдан қутқара олмайди. Гавдани тиклашга ғизо сифатида фойдаси тегмаган ва унинг турини боқий қолдиролмаган, кийим бўлиб бошқа одамларнинг унга кўрсатадиган ёмонликларидан уни асрай олмаган, иссиқ-совуқ қийинчиликларидан сақлай олмаган ва пана ер сифатида сақланишга ёрдам беролмаган ҳар бир нарса табиатан мақтовга сазовор эмас. Башарти ўша нарса мақташга сазовор бўлгудек бўлса ҳам у табиий равишда мақталмайди, балки ҳаётда зарур бўлиб, ўша бошқанинг эҳтиёжи тушадиган нарса унинг ёрдамидагина ҳосил бўлса, ўшандагина у мақталади.

Шунинг учун тиллани мутлақ хайр — яхшилик деб атадилар, чунки у мақсадга эришишда муваффақиятларни ўзига қамраб олади. «Чиндан ҳам (инсон) хайрни севишга қаттиқдир» деган иборада, «хайр» дейилганида олтин назарда тутилган. Тилларда айтиладиган «Дирҳамни эҳсон қиладиган киши барча яхши нарсаларни ҳам эҳсон қиладиган бўлади», деган гап бор-ку. Чунки барча хайр танга табиатида бўлмаса ҳам, унинг зимнида бор.

Денгизда сафар қилган бир кишининг ҳикоя қилиб беришича, шамол уларнинг кемасини йўлдан уриб, бир оролга элтиб қўйган. Кейин улар ўша ерда тўхташган. Ҳалиги киши бошқалар қатори кемадан оролга чиққан. Шунда у ўша ороллик бир одамдан ўзига керакли бир нарсани сотиб олмоқчи бўлиб, унга ёнидан динор чиқариб берган. Ороллик киши динорни олиб, у ёқ бу ёғини ағдариб кўрган, ҳидлаган, татиб кўрган. Шунда динордан ўз сезги аъзоларида бирор фойдали нарса ёки бирор маза кўрмагач„ уни эгасига қайтариб берган. Фойдаси кўриниб турган нарсани у ҳеч қандай фойдаси бўлмаган нарсага алмаштириш ярамайди, деб билган.

Улай агар, табиий муомала худди мана шунинг ўзи, маданий одамлар орасида ўзаро муносабатлардаги ҳаёт тартиби ҳам худди шу муомала билан бўлган...

Чиндан ҳам олтин ва кумуш маъдандан чиқарилгач, худди ўрилган экинлар ва сўйилган ҳайвонга ўхшаб қолади, у ейиш ва тарқатишдан бўлак нарсага ярамайди. Шунга ўхшаб бу бойлик ҳам маъдандан олингач, зарб қилиниб, олтин ё кумуш ҳолида тижорат учун қўлдан-қўлга ўтказишдан ёки ўз ҳақларини адо этишдан бўлак нарсага ярамайди.

* * *

Одамгарчилик, яъни муруввват кишининг ўзи, уруғ-аймоғи ва ўз аҳволига таъсир этиш билан чекланади. Мардлик — футувва эса ундан ҳам устун туриб, ўзидан ташқарига ҳам ўтади. Муруввватли мард киши ўзидан ва ўзиники эканлигига ҳеч ким тортишиб ўтирмайдиган нарсадан бошқасига эгалик қилмайди.

Агар у одамларнинг осойишталиги деб машаққатига чидаш берса, зиқналик қилмасдан бошқалар маҳрум нарсаларни бировларга берса, мана бундай одам ўшандай қудрат билан шуҳрат топган мард киши саналади: у ўзининг ҳалимлиги, мулойимлиги, иродаси мустаҳкамлиги, чидамлилиги, камтаринлиги туфайли улуғворлиги билан танилиб, гарчи у шу мартаба аҳлидан бўлмаса ҳам, олий даражага кўтарилади. У насл-насаб жиҳатидан эмас, балки ҳақли равишда ўша сифатлари учун эҳтиром қилинади.

Бу худди Жаҳза ал-Бармакий (Аббосийлар халифалиги даврида яшаган вазир)нинг айтганига ўхшаб кетади: Басрада бир киши бўлган экан. У ҳар куни энг яхши кийимларини кийиб, чопқир уловини миниб, одамлар ҳожатини чиқаришга уринар экан. Ундан бу ҳақда нега шундай қиласан, деб сўрашса, у шундай деб жавоб берибди:

«Мен кўзадан энг яхши шарбатларни ичиб лаззатланганман. Ҳатто бу шарбатни энг шуҳратли бастакорларнинг ашула айтиб, торлари чертилган ажойиб пайтларда ҳам ичганман. Уларнинг овозлари худди дарахтлардаги хушовоз қушларнинг ажойиб нағмаларига ўхшаб кетган. Лекин бу хурсандчилигимнинг ҳаммаси ҳам ҳеч қачон мен бирор кишига яхшилик қилиб, унинг дўстлар ўртасида менга билдирилган миннатдорчиликдан олган хурсандчилигимга етмас эди».

* * *

Бир улуғ қабилага мансуб киши ота-боваларини пеш қилиб, Амир Исмоил ас-Сомонийга мурожаат қилиб хат ёзибди. Шунда Исмоил унинг хатига шундай деб жавоб берибди:

«Аждоднинг шуҳратига суянма, ўзингга ўзинг шуҳрат топ».

Биров айттан экан: «Кимда ким обрўли қариндошларига нисбат бериб, уларни восита қилса ва ўзи ҳеч нарса қилмай, фақат ўлган аждодлари билан фахрланибгина юрса, ўша кишининг ўзи ўлик ва аждодлари эса тирик саналади».

Бу худди бир шоирнинг:

«Агар эр киши ўзини ўзи юксакликка кўтара олмаса, чириган суяклар унинг фахр манбаи бўлолмайди, деган гапига ўхшаб кетади.

* * *

Баъзан жувонмард киши ҳаддидан ошиб кетади. Бунда шу даражага бориб етиладики, унда ўз мулкини бошқага беришда жонини фидо қилишгача ҳам боради. У бу ишни ориятни ўзига олишдан ёки зулмни дафъ қилишдан, қўшничилик ҳаққини бажо келтиришдан келадиган уялишдан қочибгина шундай қилади.

Бу араб дарвешлари ривоят қиладиган қаҳрамонликка ўхшаб кетади. Улар ўз меҳмонлари ва улардан паноҳ истаб келувчиларга ўзларини фидо қилганлар. Ҳатто бу ишлари билан улар ақлсизликка ё жинниликкача бориб, чодир теварагига қўнган чигирткани ҳимоя қилиб, уларни овлашга қарши бошқалар билан жанг қилганлар.

Баъзилар бўлса, Хотам ат-Тойига ўхшаб ўз жонига қасд қилиб бўлсаям душманига нисбатан саховат ва шафқат кўрсатади. Ҳатто Хотам ат-Тоий душманнинг жони танидан узиладиган пайтда душман Хотамдан найзани беришни алдаб сўраган ва Хотам душман тилагини рад қилишга кўнгли бормай, найзасини душманга тутқазган.

Ёки бўлмаса Каъб ибн Мома ал-Айёдийни олинг. У майда тош билан ўлчаниб тортилган ўз улушига тушган сувни ичмай, унинг кўнгли бўшлигини билиб: «биродаринг ан-Нумайрига ичир», дейишганида, унга берган ва ўзи ташналикдан ҳалок бўлган.

Бир шоир айттан:

«Вақти келганда ўз жонини бошқага фидо қилишлик — жувонмардликнинг энг охирги чегарасидир».

Бошқа бир шоир шундай деган:

«Эрталаб нонуштасини қилиб, кечқурун шомлигини ичиб юрганни марди мардон деёлмаймиз. Марди мардон шундай одам бўладики, эрта-ю кеч душманга зарару, дўстга фойда келтиради».

Али ибн ал-Жаҳм (араб шоири) бўлса шундай деган:

Яхши кишида мол-дунё бўлмаслиги ор саналмайди:

Лекин унда яхшиликка интилиш тугаса, бу уят саналади.

Яъни бу ерда биринчи сатр билан у мардлик — футуввани айтмоқчи, чунки унга қўли очиқлик ва пур неъматлик билан эришилади. Баъзан мардликка эришишдаги ижтиҳод чалкаш бўлиб қолади. Шунинг учун ўз истагига эришишга тақдир ёрдам бермаган кишига маломат қилинмайди.

Иккинчи сатрда эса муруввват кўрсатишни айтмоқчи бўлади. Чунки ҳур кишиларнинг олийжаноблик ҳислатлари ҳўрликдан ўзини сақлайди ва пасткашликдан асрайди.

Бундайлар ўзининг баҳузурлигини иложи борича кўрсатишга ҳаракат қилиб, қийналганини яширади. Ҳатто аҳволини билмаганлар уларни бойга йўйишади, чунки уларнинг сарф-ҳаражатдаги бемалолчилигини бадани, кийими тозалигини, худо берган ўз ризқига бошқаларни шерик қилганини кўриб, уни бой деб ўйлайди.

Кишиларнинг ўзида олижаноблик хислати бўлмай туриб, фақат ўзидаги ёмон мақсадни кўзлаб турибгина «хўжа кўрсин»га эҳсон қилувчининг эҳсони фойдасиз.

А. ИРИСОВ,
тайёрлаган.

Олам ичра олам

ЎРМОНЛАР ЁНМОҚДА...

«Табиат билан тил топиш, шунда ҳеч вақт камбағаллашмайсан. Сени одамларнинг фикр-мулоҳазалари эмас, табиат бадавлат қилади», деган экан юнон файласуфларидан бири. Аммо табиат билан тил топишиш осон кечмаяпти. Бу ҳол бутун дунё бўйлаб давом этмоқда. Масалан, Америка Қўшма Штатларида ўрмонларнинг ёниб кетиш ҳоллари кўплаб учраяпти. Маълумотларга қараганда, Калифорния штатида бир ҳафтада уч марта ўрмон ёнғин остида қолган. Бунинг натижасида 100 дан ортиқ уйлар ҳам ёниб кетган. Сан-Бернардино штати жанубида эса 240 гектарга ўт кетиб оловнинг қамрови 400 метрни ташкил қилган.

СТИПЕНДИЯНИ ТЎЛАЙСИЗМИ?

Бугунги иқтисодий ўзгаришлар даврида ҳамма қатори талабаларга ҳам осон эмас. Айниқса, хорижда таълим олаётган талабаларга янада мушкулроқ. Шунинг учун ҳам уларга стипендиялар ўз вақтида тўланиши керак. Акс ҳолда талабаларнинг аҳволи оғирлашади. Москва олийгоҳларидан бирида шундай бўлди ҳам. Чад республикасидан келиб таълим олаётган талаба ўз ватанининг элчихонасига бориб, стипендия масаласида элчи билан айтишиб қолди. Натижада, стипендия олмай сабри тўлган талаба элчига пичоқ ўқталиб уни ярадади. Дипломат касалхонага ётқизилган, талаба эса қамоққа олинди. Шунақасиям бўлади.

ЭНГ КЎП ЯШАЙДИГАН ЎСИМЛИК

Одатда, яқин кишиларимизга умр тилаганда чинор умридек узоқ бўлсин деймиз. Сабаби чинор узоқ умр кўради. Лекин, ўсимликларни узоқ умр кўради десак кўпчилик ишонмаса керак. Чунки, ўсимликлар, асосан, бир йиллик бўлади. Бироқ ўсимликлар орасида ҳам узоқ умр кўрадиганлари топилади. Масалан, Австралияда ўсадиган Вильвечия ўсимлиги роппа-роса 150 йил умр кўради. Шуниси қизиққки, бу ўсимликнинг бўйи бир метрдан ошмайди. Инсонларга ҳеч бўлмаса мана шу Вильвечия умри насиб этсин.

ТАЛАБАЛАР ФОНДИ ЎҒИРЛАНДИ

Қадимда одамлар ўғирлик қилишдан ор қилишган, қўрқишган. Чунки, ўғирлик гуноҳ ҳисобланади. Лекин бугунги кунда бу гуноҳдан қўрқмайдиганлар кўплаб топилади. Шунинг учун ҳам ўғирликлар деярли ҳар куни содир бўлмоқда. Москва марказида Россия талабаларига ёрдам хайрия фондини ўғирлаб кетишди. Ҳозирганча кимлиги аниқланмаган бу кимсалар темир панжараларни кесиб ташкилот идорасига киришган. Ҳамда у ерда сейфни ҳам синдириб унда сақланаётган 20 минг АҚШ доллари ва 25 миллион Россия рублини ўмариб, жуфтакни ростлашган. Аммо «қингир ишнинг қийиғи», қирқ йилда ҳам барибир чиқади.

Озод БЕК тайёрлади.

МУНАЖЖИМ ТАЪБИРИ

САЛОМАТЛИГИНГИЗНИ АСРАНГ!

(19-25 ноябрь кунлари учун)

19 ноябрдан 20 ноябрь кундуз учга қадар Ой Ҳут юлдузлар буржида бўлади. Бу даврда буйрак, тери, жигар, сезги аъзолари, оёқ-асосан товон, асаб, эндокрин тизимга ҳушёр муносабатда бўлганингиз маъқул. Аллергия эҳтимоллари ҳам ортади. 19 ноябрь эрталабки соатларда ўткир ичак касалликлари, ичак орқали заҳарланиш, руҳий безовталиклар бўлиши эҳтимоли йўқ эмас. Шу боис ҳуқна қилдириш, спиртли ичимликлар истеъмол қилишдан ўзингизни тийинг. Тинчлантирадиган дори-дармонлар истеъмол қилиш, аллергиялар, оёқдан шикастланишлар эҳтимоллари олдини олиш чора-тадбирларини имкон борича кўриб қўйинг.

Ойнинг Ҳут юлдузлар буржида бўлиши сир-синоатли нарсаларга мойиллигингизни ошириб, раҳм-шафқатлироқ, меҳр-муҳаббатлироқ бўлишга ундайди. Шуни ҳам унутмангки, 19 ноябрь 9-Ой кунида руҳиятингиз ва ҳиссиётларингиз заифлашади. Асаби жойида бўлмаган кишилар имкон борича маст қилувчи ичимликларни ичмасликлари, тамакини ҳам иложи бўлса камроқ чекишлари керак. Бундай кезларда ўй-кечинмаларни яхшилик томон ўзгартириб, камчилик-нуқсонларни тан олиш ва уларни тузатиш йўлини тутган маъқул. 20 ноябрь - 10 Ой кунида эса кўкрак қафаси заифроқ тус олади. Бу оилани, рўзғорни, оилавий тамойилларни мустаҳкамлайдиган сана.

20 ноябрь учдан 22 ноябрь тунги тўққизга қадар Ой Ҳамал юлдузлар буржининг меҳмони бўлади. Бу даврда бош, шунингдек, бош мияни авайлаш лозим. Шу кунларда жуда ҳам зарур бўлмаса, кўзда, қулоқда, юзда, бошда мураккаб жарроҳлик муолажаларини кечиктирган яхши. Айни замонда бу буйракда, буйрак усти бези, ошқозон ости безини операция қилдириш ва турли шаклдаги даволашлар ўтказиш учун мос фурсатдир. 20 ноябрь соат учдан бешгача бош мия сурункали касалликларининг белгилари кучайиши эҳтимоли бор. 21 ноябрь тўртдан олтигача эса мияга қон қуйилиши кўпайиши ҳамда миядан қоннинг чиқиб кетиши хавфи мавжуд. Бундан ташқари қандли диабет, бош миянинг турли сурункали хасталикларига чалинганлар эҳтиёт бўлишлари, имкон борича парҳез сақлаганликлари маъқул.

Ойнинг Ҳамал буржидан ўтиши Сизнинг ташаббускорлигингиз, қатъиятлилик, иродалилик хислатларингизни кучайтиради. Айни замонда муросагўйлик, бағри кенгликни ҳам унутмангки, булар муайян ишларни яхши бошлашда жуда қўл келади. Бу яқинларингизга ҳадялар улашиладиган кунлигини ҳам унутманг. Шу куни юракни операция қилдириш тавсия этилмайди. Олма шарбатидан бошқа шарбатларни бемалол ичишингиз, валериана илдизи қайнатмасини ҳам истеъмол қилишингиз мумкин.

21 ноябрь кеч тўққиздан 25 ноябрь тунги учгача Ой Савр юлдузлар буржида ўтов тикади. Бу даврда томоқ, бўйин, эндокрин тизим, буйракка ҳушёр бўлинг. Шу аъзоларни операция қилдиришни айни даврда тавсия этмаймиз. Лекин жинсий аъзолар ва тўғри ичакни операция қилдириш учун жуда қулай фурсат.

Ойнинг Савр юлдузлар буржида бўлиши амалийлик, ишда пухталик, одамохунлик, гўзаллик ва уйғунликка интилиш фазилатларингизни оширади.

23 ноябрь 13-Ой куни ошқозон заифлашиши сабабли оч қолманг. 24ноябрь 14-Ой кунида эса руҳиятингизга ҳушёр муносабатда бўлиб, турли қўрқув кайфиятларини енга олсангиз фойдадан холи бўлмайди. Навбатдаги кунда эса яна руҳиятингиз заифона тус олиб, айни замонда ошқозон ости бези фаолиятида ҳам сустлик кузатилади. Айни пайтда юрак фаолиятида ҳам айрим заифликлар кузатилиши мумкин. Буларга ортиқча эътибор бермасдан уйда исириқ тутатинг, чироқ ёқинг, тинчлантирувчи доривор ўтлар қайнатмасини истеъмол қилинг.

22 ноябрь ва 21 декабрь оралиғида, яъни Қавс юлдузлари буржи остида таваллуд топганларнинг ҳаммасини қутлаймиз. Бу бурж фарзандларига ҳақгўйлик, некбинлик, жасурлик, хушмуомалалик ва софдиллик, самимийлик хос. Айни пайтда бошлаган ишини қўйиб бошқасига киришиш, киноявийлик, маълум масъулиятсизлик ҳам хос. Қавс фарзандлари руҳий қувватга тўлган лаҳзаларда буюклик касаллигига ҳам чалинишлари эҳтимолдан холи эмас. Улар учун кўкатлар, сабзи, жигар, сули ва гуручли таомлар, анжир, гилос фойдали эканини эслатиб ўтамиз. Имкон борича камроқ чекишлари, асабни асрашлари, енгилтакликдан қочишлари керак бўлади. Қатъиятлилик, шахсий интизом, аниқликни ривожлантиришлари даркор. Айни замонда бод, бўкса оғриғи, жигар хасталиклари ҳамда ичак касалликларидан эҳтиёт бўлишлари керак. Шарқ мунажжимлиги нуқтаи назарига биноан Қавс фарзандлари мақсад интилишларини, эътиқодларини аниқлаштириб, яхшилик ва эзгулик қонун-қоидаларига мослаб олсалар, нур устига аъло нур бўлади.

Ўзингизни билинг

Газетамизнинг ўтган сешанба (№90) сонида берилган «Ўзингизни билинг» рукнидаги «Тўғри баҳслаша оласизми?» матни саволларига бугун тест калити ва жавобларини эълон қилаётирмиз. Марҳамат, жавобларингизни текшириб кўринг.

ТЕСТ КАЛИТИ

	1	2	3	4	5	6	7
A.	3	1	3	3	2	2	2
B.	1	3	1	2	3	3	1
C.	2	2	2	1	1	1	3

Жавобларингизга олган балларингизни ҳисобланг,

7-11 Сиз жаҳлингиз чиққанда ҳаммасини тўғридан-тўғри айтиб ташлайсиз. Ҳамроҳингиз ўзининг хатосини тушуниб, ҳамма нарса унинг ихтиёрида бўлавермаслигини англайди. Лекин ҳар қандай қарама-қарши вазиятда ҳам ўзингизга ошиқча эрк бераверманг.

12-16 - Сиз баҳслар ҳаётнинг ажралмас бир бўлаги эканлигини жуда яхши биласиз. Ўз ҳис-туйғуларингизни вақтида жиловлай оласиз. Баҳслашганда сиз камдан-кам баланд овозда гапирасиз. Бу билан ҳамроҳингизнинг ҳам шахсиятига тегмасдан ўз хоҳлаганингизга эришасиз.

17-21 - Агар ишингиз бироз чигал кетаётган бўлса ҳам сиз баҳсдан ўзингизни олиб қочасиз. Билиб қўйинг-ки ҳаётда муҳаббат ва майинлик бирга бўлгани каби жаҳл ва ундан тушиш ҳам табиий бир ҳолдир.

Мирзо АҲРОР тайёрлади.

Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт

ИЛҲОМ ДОВУРБОЕВ — СПОРТ ЮЛДУЗИ

Пахтакорлик Илҳом Довурбоев учун 1996 йил қувончли бўлди. Туркиянинг Истамбул шаҳрида ўтказилган халқаро спорт учрашувида иштирок этиб, бу мусобақада 63,5 кг вазнли бокчилар ўртасида Ўзбекистон боксини дунёга танитди. Маҳоратли ўйини учун иккинчи совриин соҳиби бўлди ва Туркия Бокс Федерациясининг дипломи билан тақдирланди.

Спорт ишқибозлари 22 ёшли Илҳом Довурбоевни республика телеэкрани орқали бокс мусобақаларида кўп бор кўришган. Ушбу мусобақаларда у кўпинча ғолиб чиққан. Бугун эса у бокс бўйича Ўзбекистон чемпиони.

— Менинг устозим Пахтакор туман болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг мураббийси, Ўзбекистон халқ таълими аълочиси Баҳодир ака Мирзақулов бўладилар. — деди у — Спортга қадам қўйишимда, бу соҳада эришган барча ютуқларимда устозим Баҳодир аканинг хизматлари катта. Мени дунёга танитган бокс бўлса, спортнинг шу турига олиб кирган Баҳодир акамдир.

А. ЭРГАШЕВ

ЧЕМПИОН ЯНА ЧЕМПИОН

«Тинчлик» жамоа хўжалигининг футбол командаси ўтган йили Янгийўл тумани чемпиони бўлган эди. Бу йил ҳам чемпион ўз мавқеини сақлаб қолди. Хўжалик футболчилари 18 учрашувдан 14 тасида ғолиб чиқишди. Уч ўйинда мағлубиятга учраб, бир ўйинда дуранг натижага эришишди.

Команда ютуғига футболчилардан Ш. Файзиев, Б. Пардаев, Т. Нуриллаев, Д. Азимхўжаев, А. Муртазин, М. Кенжабоевлар катта ҳисса қўшдилар.

Хўжаликнинг яна бир командаси Тошкент вилояти биринчилигида ҳам муваффақиятли қатнашди.

Ҳ. ҲАМИДОВ.

ФИЛ СУРИБ, ОТ ЎЙНАТИБ...

Соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан ўтказилган шахмат танлови баҳонасида элимизда қадимий шатранж-шахматга бўлган муҳаббат нақадар юксаклиги яна бир бор намоён бўлди. Муштарийлардан бетиним оқиб келаётган мактублар бунинг яққол тасдиғидир. Таҳририятимиз газета саҳифаларида мунтазам шахмат клуби ташкил этишни ва уни «Фил суриб, от ўйнатиб...» деб номлашни лозим топди.

Асримиз бошларида Тошкентда яшаб ижод қилган таниқли шоир Мискин Самарқандда ўқиётган жиянидан хат олибди. Унда йигитнинг кўп жиҳатдан қийналиб қолгани, шу боис ўқишни ташлаб кетишга мажбур бўлаётгани баён қилинган эди. Шоир жавоб ўрнида икки мисра шеър юборибди:

От ўйнат, фил югуртир, сур пиёда бўлгунча фарзин.
Жаҳон ҳайратда қолсин айлаган кишт ҳамда мотингдан,

яъни дастлаб иккинчи қаторда турган пиёда жангу жадаллар оқибатида эсон-омон саккизинчи қаторга етиб боролса, фарзин-вазирга айланади. Демак, Мискин сабр-бардош билан ўқишни давом эттиришни уқтирган эди.

Биз вақти-вақти билан бериб бориладиган машғулотимизда шахматнинг тўрт масаласидан имкон борича хабардор қилиб туришни режалаштираяпмиз. Танлов натижаларига келсак, ҳакамлар ҳайъати бу борада ишни якунлаш арафасида.

Топшириқларимиз танловдан ташқари.

Шартлари:

1-тасвир. Масала. 3 юришда мот.
2-тасвир. Этюд. Оқлар бошлаб ютади.
3-тасвир. Этюд. Оқлар бошлаб ютади.
4-тасвир. Юриш оқлардан. Сиз қандай ўйнардингиз?

Тўғри жавоб йўллаганларнинг исм-шарифлари газетамизда эълон қилинади.

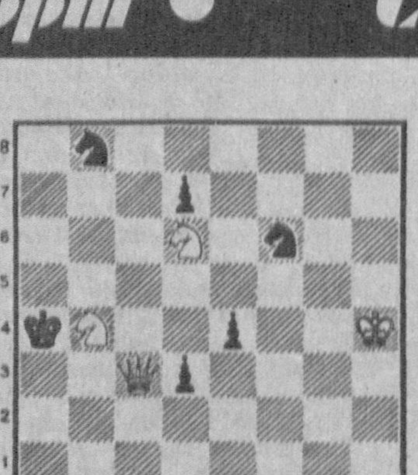

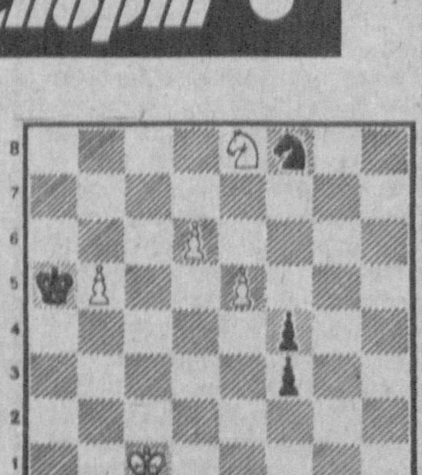

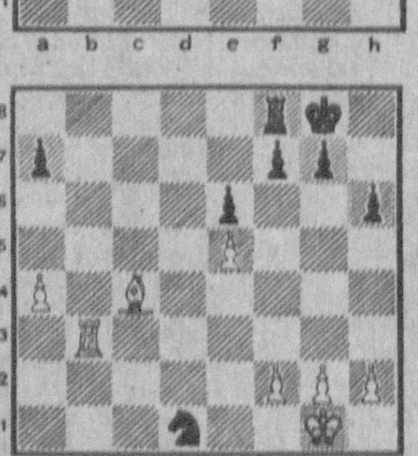

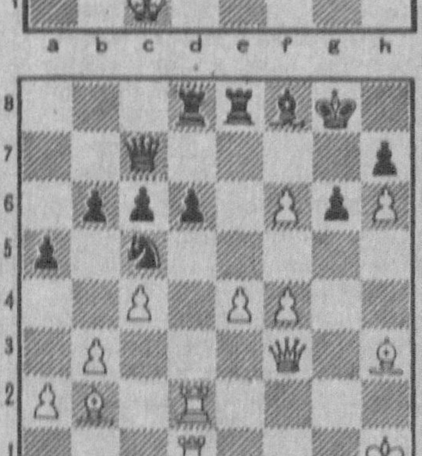

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф.МУЛЛАЖОНОВ, М.ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТЎЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА, Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56—25—36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56—52—89
Масъул котиб — 56—52—78

БЎЛИМЛАР

Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт — 56—82—79. Ахборот ва спорт — 56—87—63. Маънавият ва маданият — 56—82—79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш — 56—85—43. Тижорат ва ҳуқуқ — 56—85—66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Жиззахда —3—82—18. Наманганда — 6—22—10. Самарқандда — 35—64—24. Фарғонада — 24—58—43. Урганчда — 6—03—40. Қаршида — 5—33—71.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сешанба ва жума кунлари чоп этилади.
• Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24—уй.

• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.

• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А—2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй. Нусхаси — 27.999. Буюртма Г— 0653. Босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди 21.00. Масъул навбатчи: Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ 1 2 3 4 5 6